

ÚJHELYI KÖRKÉP

Sátoraljaújhely város Tanácsának közéleti, gazdasági és kulturális havilapja

A Sátorhegy Áruház
első hónapja

***

Vállalataink a BNV-n

***

Jubiláló
általános iskolánk

***

Képviselőnk
munkájáról

Dr. Ladányi József látogatása Sátoraljaújhelyen

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága soron következő ülésének színhelyül városunkat választotta.

1988. szeptember 20-án a kihelyezett testületi tanácskozás alkalmából tartózkodott Sátoraljaújhelyen a megyei tanács elnöke. Megragadva az alkalmat, az ülés szünetében arról faggattuk Ladányi Józsefet, hogyan látja városunk helyzetét, jövőjét.

– Hosszú éveken keresztül nem tudtuk érvényesíteni a megyei településfejlesztési tervekben azokat a tendenciákat, amelyek Sátoraljaújhely városát múltjából eredően megillették volna. Csak a hatvanas évektől kezdett növekedni a megye önállósága, ami egyszersmind a településfejlesztési lehetőségek bővülését is eredményezte. Ez a változás tükröződött városunk életében – mondotta a megyei tanács elnöke. – Bővült a munkalehetőség, megoldódtak a foglalkoztatási gondok, a lakásépítési program megvalósítása felgyorsult. Javult a kommunális ellátottság, fejlődött az infrastruktúra, iskolák, óvodák, új rendelőintézet épült.

– Hogyan látja Ladányi József Sátoraljaújhely szerepét a mai településfejlesztési politikában?

– Kétségtelenül kirajzolódott a város sajátos szerepe, és ennek fontossága nem vitatható. „A mai településfejlesztési politikában Sátoraljaújhely neve jól cseng.” A tájegység természeti központja, kiszáradó hatása a Bodroghöz és a Hegyköz térségében érzékelhető. Növekedett a város vonzereje, sokat fejlődött megtartó képessége, és az utóbbi időben egyre tudatosabban ápolja nagymúltú hagyományait.

Sátoraljaújhely történelmi levegőjével, épülő-szépülő tereivel, egyre igényesebb lakóépületeivel, hangulatos táji környezetével megragadja az ide látogatót. Jól lehet, tudjuk, hogy ma újra jelentkezik a foglalkoztatási gondok, és egyéb, az országos és megyei problémákkal is összefüggő feszültségek, konfliktusok itt is kopogtatnak az ajtókon.

– Mi, helybeliek, sokat foglalkozunk városunk jövőjével, és természetesen nagyon szeretnénk, ha a fejlődés nem vesztené lendületéből.

– „A város a nagy dolgokat meglépte.” Az itteniek felelősen, cselekvően, élve az önállóság lehetőségével, teszik a dolgukat, és ami nagyon fontos, a lakosság többségének megelégedésére alakul, változik a

település helyzete és arculata. A jövőt illetően is megvan a biztosíték a haladáshoz. Ez a város az elsők között ismerte fel az önállóságban rejlő erőt, ahogyan manapság mondani szokták: „Segíts magadon, az isten is megsegít.”

A társadalmi, gazdasági fejlődés kitaró akaratot, cselekvőkészséget, gyors tetteket feltételez a lakosság, az intézmények és a vezetők részéről egyaránt. „Lesznek normatív lehetőségek, de azon belül ki mit talál, ki mit tesz, az már a helyi erőkön múlik.” Bizom benne, hogy az utóbbi években önerőből elért igen jelentős eredmények, amire büszkék lehetnek, a cselekvő- és kezdeményezőkedv fokozódásához, a helyi társadalmi erők még hatékonyabb összefogásához vezetnek.

Jólesett hallani a megyei tanács elnökének elismerő és biztató szavait. Nagyon fontos, hogy megismerjük gondolatait, és ne tévesszük szem elől, hogy az önállóság nagy felelősséggel jár, és minden város lakó bölcsességére és tenniakarására szükség van ahhoz, hogy a helyi társadalom aktív formálójá és alakítójá legyen városunk jövőjének.

Homonnayné dr. Jób Klára

A nagy október emlékére

Két emberöltőnyi távolságból tekintünk vissza a nagy október győzelmére. E történelmi esemény népünk számára is meghatározó. A társadalmi haladás új korszakát nyitotta meg. A nagy októberi szocialista forradalom a nép forradalma, mert a nép érdekeit, felszabadulását és fejlődését szolgálta. Éles határvonalat húzott a megelőző és az azt követő időszak közé. A nemzetközi összefogás kiterjesztésének igényével lépett a történelem színpadára.

Elsőként a magyar munkásosztály tett biznyságot az oroszországi forradalom nemzetközi jellegéről, amikor megteremtette a Magyar Tanácsköztársaságot. Sajnos ez nem tartott sokáig, de a szocializmus iránti vágyat nem tudták kiölni a magyar nép lelkéből. A történelem tragikus fordulói és buktatói után a nagy október tüzeben kovácsolódott szovjet hadsereg hozta el számunkra a szabadságot. Október ezért kétszeresen ünnepe a magyar hazá, a magyar nép számára.

Az évforduló az emlékezés pillanata, de egyben pillantás a jövőbe is.

Tisztelettel emlékezünk azokra a történelmi személyiségekre, akik sokat tettek a szocialista vívmányok eléréséért.

A megtett utat csak történelmi mércével szabad mérni, amely a múltat, a jelent és a jövőt józanul és elfogulatlanul veszi számba. Most olyan időszakban élünk, amikor a fejlődés jelentős ellentmondásokat hoz felszínre. Ezek az ellentmondások elsősorban gazdasági életünk jellemzői, de fellelhetők az ideológiai munkában és a politikai intézményrendszerben is. Fejlődésünk kulcskérdése a gazdaság fejlesztése.

Ebből kiindulva fogalmazódnak meg mindennapi teendőink.

Látni kell, hogy a kibontakozási program céljainak megvalósítása az egész társadalom és minden ember érdeke.

Meg kell törni a pesszimizmust, az elbizonytalanodó, kételkedő stílust. Tettekkel, tényekkel kell bizonyítanunk, hogy erőfeszítéseinknek az átmenetileg jelentkező nagyobb tettek vállalásával lesz eredménye.

Mindenkiben tudatosítani kell, hogy elsőrendű kötelessége példamutatóan, legjobb tudása szerint részt venni a program megvalósításában. Nincs más módszer, csak fegyelmezett, becsületes munkával juthatunk előre. Ezt sugallja a történelmi tapasztalat, ezt követeli a jelen, ezt sürgeti a jövő.

Hazánk kis ország, azonban a maga szerény, de még sok területen javítandó teljesítményével hozzájárul a szocialista közösség erősítéséhez, az összehangolt nemzetközi politika megvalósításához.

Október öröksége és üzenete eredeti formájában és nagyságában ilyen vonatkozásban is időszzerű. A nagy októberi szocialista forradalom első üzenete a világhoz a béke, ma is minden haladó ország külpolitikájának fő iránya. Kitűzött nagy feladataink végrehajtásához békére, biztonságra van szükség.

A nagy októberi szocialista forradalom győzelmének 71. évfordulóján tisztelettel köszöntjük a szovjet népet. Kívánjuk, hogy töretlen lendülettel haladjanak tovább a nagy októberi szocialista forradalom által megkezdett úton. Érjenek el sikereket a gazdasági építőmunkában, az emberi értékek gyarapításában, a szocializmus és a béke ügyének szolgálatában.

Gondolatok a takarékosági világnap kapcsán

Napjainkban egyre nagyobb jelentősége van a takarékoságnak. Energiával, anyagi javakkal és szellemi értékekkel gondosan kell gazdálkodnunk. Alapigazság az, hogy elsősorban az értékteremtő munka,

az anyagi javak létrehozása határozza meg társadalmunk helyzetét, gazdaságát, az állampolgárok jóléti viszonyait. Ez teszi lehetővé az egyén számára, hogy pénzével is takarékoskodjék. Az átfogó értelemben vett takarékoság hatja át immár évtizedek óta az októberi hónapot, amely a beosztó életmód, a takarékos gazdálkodás jelentőségét a szokottnál is jobban a közvélemény figyelmébe állítja.

Honnan ered ez a hagyományos megemlékezés? Hatvanégy évvel ezelőtt Európa, Ázsia és Ausztrália 28 országának képviselői Milánóban vitatták meg a takarékosági mozgalom akkori gondjait, teendőit. Ezen a nemzetközi fórumon határozták el, hogy október utolsó napját a takarékosági világnapjává nyilvánítják. Csaknem másfél évszázada annak is, hogy hazánkban megalakult a Hazai Első Takarékpénztár, és ezt gyors egymásutánban követték a többiek. A takarékpénztárak mindig a kisemberek, a beosztóan élők bankjai voltak. Erről a megbízható alapról nőtt fel és fejlődött ki a mai Országos Takarékpénztár.

A takarékosági világnapról sok országban megemlékeznek, hiszen a takarékoság követelménye mindinkább előretör az egész világon. Nálunk is nemcsak hagyomány az október végi eseménysorozat. „A takarékoság közös ügyünk.” E rövid jelmondat sok mindent rejt magában. Az egyéni takarékoságon túlmenően, benne van ennek népgazdasági fontossága is. Az ország takarékos gazdálkodása az egyes emberek életszínvonalának meghatározója.

A lakossági takarékosági mozgalom fokozásában az Országos Takarékpénztár sokat tett.

Ezek között is legfontosabb, hogy az OTP pénzügyi közreműködésével több ezer lakás készül el. A pénztárat a különböző lakossági hitelek nyújtásával kormányzatunk életszínvonal-politikai célkitűzéseinek megvalósulását segíti elő.

Miután a takarékpénztár csak az előzőleg összegyűjtött pénzt kölcsönözheti ki, alapvető kérdés: hogyan alakul a betétállomány.

(Folytatása a 2. oldalon)

Virágok Köveshegyről...

Keser-édes, szép őszi nap. Köveshegyen, az egykori kúriából szociális otthonná alakított épület hatalmas kertjében időről időre a természet adta gazdagságban parádézhatnak az évszakok, de talán a környező hegyoldalak szőlőit érlelő őszi hónapok a legszebbek.

Szellőzködő, bolydult kipakolásban vannak most az otthon lakói. Valami szorongó, lázas sietséggel készülődnek a télre, akár a vackaikat rendező erdei állatok. A földszinttől az emeletig felforgatják a szobákat; az ablakpárkányokon, a folyosói székeken naftalinszagú ruhahalmok tornyosulnak. Nyűtt cipők, foltosra kopott báránypőr süvegek, nehéz kabátok, divatjamúlt ingek, kibolyholódott szveteretek, itt-ott gombhiányosan, kötött vállkendők... Csupa viseltes, sötét színű holmi, amelyekhez körömszakadtukig ragaszkodnak a gazdáik, s amelyek az elmúlt években az öregség szomorú rekvizitumai lettek.

(Folytatás a 3. oldalon)

Ebédosztás után. Garamvölgyi János bácsi elmélyülten kanalazza az ételt

Sátoraljaújhelyi templomai

A református templom

A református templom története elválaszthatatlanul összekapcsolódik a magyarországi reformáció történetével.

A Luther Márton által német földön megkezdett hitújítás korán ismertté vált Magyarországon is. Tudomásunk szerint először szász kereskedők hozták magukkal Erdélybe az új tanokat, s már az 1500-as évek elején ennek folytán ott követőkre is talált. Nincs azonban arra vonatkozó adatunk, hogy ezekben a kezdeti időkben név szerint kik voltak az új hit nézeteinek terjesztői, illetve hogy valaki is szervezeten irányította volna azt.

Az eddig ismert történeti adatok szerint Sátoraljaújhely volt az a város, ahol a hitújítás eszméit nyilvánosan hirdették. Név szerint Siklóssy Mihály – akit 1522-ben neveztek ki újhelyi pappá – volt az első, feljegyzésekkel is bizonyítható reformátor, aki a hitújítási munkát a katolikus egyházon belül elkezdte. Önmagában ez nemigen vezetett volna eredményre, ha Siklóssy nem talál az új eszmék hirdetéséhez kellő támogatásra. Kezdetben Pálóczy Antal zempléni főispán, Újhely és Patak földesura biztosította a védelmet; a mohácsi vész (1526) után pedig Perényi Péter vezérlete alatt elemi erővel indul útjára a reformáció. Sátoraljaújhely ebben az időben mintegy 4000 lakosú kisváros, főként iparos és kereskedő réteggel, tehát Siklóssynak elsősorban Perényi Péterrel kellett szövetkeznie, a vidék földesurával, aki ebben az időben nyerte vissza Sárospatakat, mint ősei birtokát, s aki 24 évesen már abajúji és temesi főispán, koronaőr és Erdély vajdája, tehát olyan hatalmi köre van, amelynek alapján biztosan mondhatjuk, hogy Perényi személyén fordult meg a reformáció sorsa.

Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy Siklóssy Sárospatakon a ferencesek zárdájában két követőre is talált Kopácsi István és Szatmáry Mihály szerzetesek személyében. A későbbiek folyamán mindhárman az ország különböző területein folytatták a reformáció eszméjének hirdetését.

Szükséges megjegyezni, hogy ezek a reformátorok a hitújítást a katolikus egyházon belül végezték. Az 1540-es évektől kezdve azonban a magyarországi reformáció is egyre inkább a radikálisabb Kálvin tanait kezdte követni, így tarthatatlanná válik a katolikus egyházon belüli helyzetünk, s 1560-ban végképp elszakadnak. Ezzel egyidejűleg Perényi Gábor a mai nagytemplom elődjét átadja a reformátusoknak. Az egész Felvidék hosszú ideig protestáns marad.

Az 1600-as évek elején teljes erővel indul útjára az ellenreformáció. Eseménydús évszázad ez, a politikai villongások, a szabadságharcok (Bocskai, Bethlen, a Wesselényi-összeesküvés, majd Thököly) idejében a háttérben mindig megtaláljuk a reformáció-ellenreformáció harcát is. Mivel ezek az események nagyrészt a Felvidéken játszódnak, így közvetlen hatást gyakoroltak városunk életére is.

Közismerten kiemelkedő szerepe volt a rekatolizációban Báthory Zsófiának, II. Rákóczi György özvegyének, aki 1671-ben visszaadja a templomot a katolikusoknak. Ezt követően, bár rövid időszakokra, de még két alkalommal újra a reformátusoké, először Thököly, majd II. Rákóczi Ferenc jóvoltából, ám 1711-ben az újhelyi reformátusok végleg templom nélkül maradtak.

Az erőteljes rekatolizáció ellenére sem szűnt meg azonban maga az egyház. 1712-től magánházaknál, elsősorban a Persi-kúrián tartották istentiszteleteiket, majd egy tagasabb deszkaépületet készítettek haranglábbal, melyet templomként használtak. 1740-ben ez a deszkatemplom a Persi-kúriával együtt leégett. A hívek kísérletet tettek az újjáépítéskor

egy nagyobb templom építésére, de ez a katolikus alispán, Okolicsányi János részéről erős tiltakozásba ütközött. „hogy új Campanalét ne merjenek építeni, mert a régit sem szabad, annál kevésbé nagyobbítani”. Jól-rosszul, a deszkaépület újra állt, de 1764-ben, majd 1768-ban ismételen leégett. Szinte hihetetlen, de ugyanezen tűzvészekben pusztult el a katolikus nagytemplom elődje is, amely pedig kőből volt építve. Közben a reformátusok többször nyújtottak be kérvényt templomépítésre Mária Teréziához, de – igaz, egyre kevésbé mereven – mindannyiszor elutasításban részesültek.

II. József, a szabadelvű uralkodó, miután az országot bejárta, Újhely városán is keresztülutazott. Ezért jónak látta a református egyház egy újabb kérvény benyújtását. A helytartótanács által 1783 októberében jóváhagyott királyi rendelet végül is engedélyezte a templom felépítését, kijelölve jelenlegi helyét. Azonnal megindul a közadakozás, és 1784-ben Tampik Mátyás építőmester vezetésével elkezdődött az építkezés. Öt év alatt készült el a későbarokk stílusban épült templom, s 1789-ben felszentelték. Az ünnepségre Patakról is sokan érkeztek, többek között a teljes kollégiumi énekkar.

1889-ben, a templom fennállásának 100 éves évfordulóján kívül-belül felújítják, s bár szerkezeti változtatásokat, átalakításokat nem kell rajta végezni, mai formáját végül is ekkor nyeri el.

Maga az épület, már csak korát tekintve sem lehet kiemelkedő műemlék. Ugyancsak nem találunk benne olyan kincseket, mint az a katolikus templomokban megszokott, bár jóval díszesebb a köztudottan puritán protestáns templomoknál. Ám a templom létrejöttének körülményei híven tükrözik nemcsak városunk, de az egész magyarság történelmi, kultúr-történelmi hagyatékát is.

A jelenlegi templom jövőre lesz 200 éves.

Dr. Lakatos Zoltán

A Sátorhegy Áruház első hónapja

Úgy vélem, városunk egyik büszkesége ez az áruház. Korábban beszámoltunk már építéséről, megnyitásáról. Augusztus 19-e óta sokan keresték már fel, vannak törzsvendégei, törzslátogatói is. A megnyitás után egy hónappal felkerestem Nagy József igazgatót, vonja meg az időszak mérlegét, tájékoztassa olvasóinkat.

Előljáróban elmondta, úgy érzi, bár nehéz időszakban nyílt meg, jól jár az áruházal a város, de a Bodrogköz, Hegyköz lakossága is. Emellett érdekes színfoltja városunknak, a túristák is szívesen térnek be ide. Gazdag áruválasztékával hozzájárul az ellátás növeléséhez is.

– Mi előny származik abból, hogy a Skála áruházláncolatához tartoznak?

– A Sátorhegy a 68. Skála-áruház. Részbe vagyunk az országos hálózatnak, melybe az áruházakon, szaküzleteken kívül nagykereskedelmi vállalatok, lerakatok is tartoznak, sőt bizonyos árucikkeket a Skála termeltet. Hozzájutunk mindahhoz, amit a Skála forgalmaz, megtalálhatók monopolcikkei. Hasznos az is, hogy emellett szabad vásárlási lehetőséggel rendelkezünk, járjuk az országot, a különféle vállalatokat. Külföldön is keressük a lehetőségeket, jelenleg lengyel és szlovák partnerekkel tárgyalunk az árucseréről a jobb ellátás érdekében. A szabad vásárlás előnye még, hogy a nagykereskedelmi vállalatot „kiki-

(Folytatás az 1. oldalról)

A takarékpénztárnál, a postánál és a takarékszövetkezetnél kezelt betétek együttes összege a hitelnyújtás alapja. Az OTP fontos feladatának tekinti, hogy újabb és újabb betételhelyezési formákkal, a meglévők korszerűsítésével takarékosra buzdítsa a lakosságot. Nagy népszerűségnek örvend az ifjúsági takarékbetét, a takaréklevél és több más, tartósan lekötött betét. Egyre többen ismerik fel az átutalási betétszámla előnyeit is. A munkabér-átutalás, valamint a takarékcsekk igazi térhódításáért még tenni kell.

Az idei takarékosági világnap alkalmából készítenő számadásban arról is szükséges megemlékezni, hogy az Országos Takarékpénztár fejlődésének új szakaszába lépett, a változások korát éli. A pénzügyi rendszer általános korszerűsítését meghatározó intézkedések alapján sok tekintetben új és újszerű

feladatok megoldását vállalta magára. Betétet gyűjt, hitelt folyósít, és emellett mind nagyobb mértékben segítségére siet a vállalkozóknak is. Fontos céljának tartja, hogy a pénzügyi intézetek között kibontakozó versenyben – amelyet a reform határozottan ösztönöz – munkája, egész tevékenysége korszerűsítésével, ügyfélszolgálat további javításával helyt tudjon állni.

Október végén, a takarékosági világnapon a takarékosági szép gondolata kap főszerepet. Beosztóan élni, takarékosan gazdálkodni, a jó gazda módjára bánni javainkkal, értékeinkkel – ez a kor követelménye és parancsa. Reméljük, hogy társadalmunk valamennyi rétege – fiatalok és idősek egyaránt – elkészíti a maga számvetését, és ebben megjelöli céljait, terveit, amelyekről jól tudja, hogy csakis takarékos-sággal érhetők el.

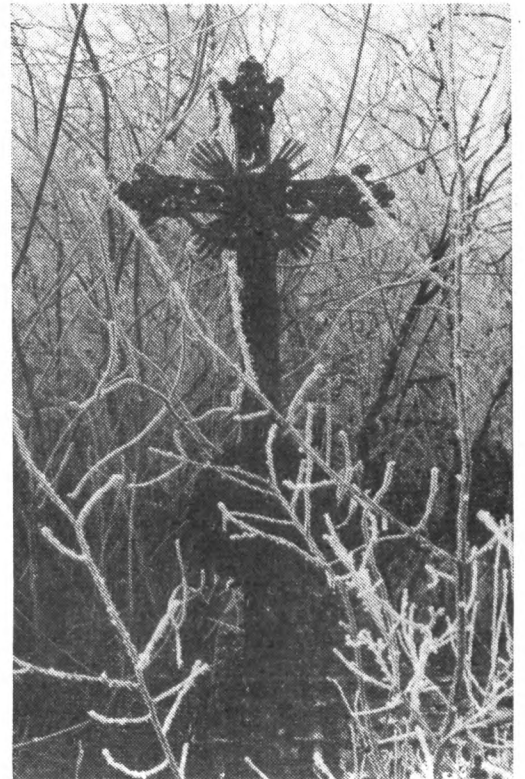
Galambos Mátyásné
főkezelő

RADNÓTI MIKLÓS:

Ének a halálról

A sír felett szítál az őszi köd,
korán van még és íme este lett.
Sötét egünkre lassan színezüst
koszorút fon a súlyos fákyalfüst
s felrebbenő madár fenn sirdogál!
A lélek oly ijedt és lebbenő,
akár a hús, a könnyűszárnyú felleg,
melyre forró csillagok lehelnek.
A test pihen vermében halgatag,
rögök nyugalmas sorsát éli lenn,
szétoszlik, szomjas gyökér felissza
s zöld lobogással tér újra vissza,
törvény szerint! s oly szörnyű,
szörnyű ily,

mi egy világ volt, kétfelé kering!
vagy bölcs talán? a holttest tudja itt.
Óríz Uram, a lélek útjait.

MINDENSZENTEK

Egyházi ünnep, amelyhez a halottakra való emlékezés szokásai, hiedelmei kapcsolódnak. Az I. századtól kezdődően a keresztény egyházak november 1-jén ünneplik. Eredetileg azoknak a halott lelkeknek az ünnepe, akikről a naptár név szerint nem emlékezik meg. A bencés kezdeményezésű kultuszról a magyar bencések is hamar kivették a részüket. Általánosság a Tridentinummal újjászülető szentkultusz nyomán vált, de az utána következő halottak napja miatt elsorvad, annak vigíliájává lett. Azt a hetet, amelybe a halottak napja esik, halottak hetének nevezik.

Nem tudjuk, hogy az ünnep népi szokásai mikor alakultak ki. A sírok megtisztítása, virággal díszítése éppúgy általánosan elterjedt szokás a nyelvterületen,

mint a halottak lelki üdvéért szóló gyertyagyújtás. Mindezek mellett helyi szokások is kialakultak: Göcsejben pl. mindenki annyi verset harangoztatott, ahány halottja volt, másutt a koldusokat ajándékozták meg az alkalomra készült cipóval, rétesrel stb. Ahol szokásban volt a halott etetése, ott – a család lakomázása, néhol mulatozás után – éjszakára a család halottainak terítettek aszerint a hiedelem szerint, hogy ezen az éjszakán a halottak kikelnek a sírjukból. A munkát általában tiltották, hogy a halottak nyugalmát ne zavarják meg, s ezt a tilalmat több vidéken kiterjesztették a halottak hetére is. Egyes falvakban hagyományosan ezen a napon tartották meg a bíróválasztást, a cselédfogadást, s újították meg az egész tanácsot. (Néprajzi Lexikon)

Városunk díszpolgárai 6.

Dr. Tóth Dezső

Bár nem újhelyi születésű, a várost mindig magáénak tekintette, hiszen 1933-tól él Sátoraljaújhelyen.

1950-1979 között a városi-járásai ügyészség vezetője volt. Következésszerűen, példamutató munkájával jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy Sátoraljaújhely, Sárospatak és térségének közrendje, közbiztonsága szilárd volt, a jogalkalmazás, jogpolitikai irányelveink következetes betartásával biztosította a szocialista törvényeséget.

Mint állandó meghívott, részt vett a városi tanács ülésein, a végrehajtó bizottság ülésein, alakítója volt a városi politikának, biztosította a testületi határozatok törvényességét. Figyelemmel kísérte és tevékeny közreműködésével segítette a város fejlődését, és azt, hogy az 1970-es években régi épületeink felújítása gyorsabb ütemben történjen.

Városunk tanácsa munkásságát elismerve és méltatva, az 1979. december 3-i ülésén Dr. Tóth Dezső részére a „Sátoraljaújhelyi Város Díszpolgára” címet adományozta.

nyek behozatala enyhíthet a hiányon, bár az igényeket rövid időn belül nem valószínű, hogy ki tudjuk elégíteni. Nagyot kerestek a színes televíziók, nagy választékunk van. Még Budapestről is jöttek ide vásárolni ITT színes tv-t, mivel ott nem jutottak hozzá. Sok kerékpárt és sok olcsóbb gáztűzhelyet is eladtunk. A konfekció-ruházati cikkek iránti kereslet – hasonlóan az országos helyzethez – visszaesett. A méteráru, lakástextil, fonal viszont keresett cikkek, kínálat is van belőlük.

Itt szólnék a Skála ajándékutalványokról, melyek a szintén látogatott ajándékosztályunkon kaphatók 100, 200, 500 Ft értékben, praktikus ajándékként ajánlom.

– Hallhatnánk további terveikről is?

– Áruházunkban 65-en dolgoznak, sok a fiatal, zömmel középszkolai végzettséggel. Atképzésüket egyéves tanfolyam keretében helyben oldjuk meg, jó kereskedőket szeretnénk belőlük nevelni. (Személyes tapasztalat, hogy jó úton haladnak, hiszen az eladók zöme készséggel, udvariasan áll a vásárlók rendelkezésére.)

Különféle szolgáltatások biztosításával is növelni kívánjuk a vásárlók kiszolgálását. Már dolgozik egy óras, ezenkívül harisnya-szemfelszedésre, az itt vásárolt ruhák mérete igazítására is lehetőség lesz. Iradát nyit áruházunkban a MULTITOURS Idegenforgalmi Vállalat, így pénzváltásra itt is mód lesz. A bejárat mellett újságot is árusítunk majd. Vállaljuk a nálunk vásárolt nagyméretű áruk házhoz szállítását is, terveink szerint saját gépkocsival rendelkezünk majd. Tervezzük műszaki áruk bizonyos átvételét s értékesítését, ami – gondolom – nagy érdeklődésre tart majd számot.

Bízunk a jó szüretben, hogy lesz pénze az embereknek, lesz a jövőben is vásárlóerő.

Virágok Köveshegyről . . .

(Folytatás az 1. oldalról)

A teraszon a kőpárkányt véges-végig rakták ruhákkal, ágyneművel. Jut bőven a székekre is. Mellettük sütkéreznek az éles, csontmelegítő napfényben az öregek is. Az egyik széken komótosan eregeti cigarettáját Mihály bácsi, s hogy vezetéknevét tudakolom, gyanakodva felmordul:

– Nekem nincs eladó semmi! Minek tetszik engem a papírra felírni? A Lajos árulja most a kucsmáját.

– Miket beszél, Szalánczi bácsi! – nevet fel Pócsik Lajosné főnövér. – Nem akarunk mi semmit venni, csak nézelődünk az újságíróval.

– Újság . . . ? – dűnyögi maga elé az öregember. – Valamikor olvastam újságot. De a szemem már nem látja a betűt . . . A Lajos! – kapja fel a fejét. – Tényleg eladja azt a prima kucsmát. Tessenek meg nézni!

A főnövér legyint, és a folyosó felé terel. Bent fiatal nővéreké kuncogva tárgyalják, a „nagy őszi revízió” mi mindent hozott ismét felszínre. Az öregek már csak ilyenek. Dugdосnak, raktározhatnak fontosnak vélt holmikat. Egyesek felhalmoznak, mint a hörcsögök. Az egyik szobában például tizenhat doboz Mikofen hintóporra lettek. Fel nem fogható, mi célból rejtette el őket a zsákmányszerző . . . Ilyenkor kerülnék aztán szemébe – némi ráhatással – a helyfoglaló kacsatok. Kukába több kilónyi száraz kenyér, táblaszám az avas szalonna, szavatosságukat vesztett gyógyszerek. Ami szentség: a családi emlékeket őrző személyes tárgyak. Képek, levelek, könyvek, hímezések.

– Van két lakónk – mondja Pócsikné – , akik kivételesen a bútoraitak is magukkal hozzák. Miért ne tehetnének ilyen engedményt, ha így érzik jól magukat . . . ? Dr. Fejes Istvánné az egyik, és Tomcsák Gizella a másik.

Gizi nével a folyosón találkozunk. Apró, madár-csontú asszony; nyolcvanéves múlt. Évtizedekig tanított a Kárpátalján, errefelé senkije sincs. Nővére Szlovákiában él. Gizi néni keze óvatosan markolja a botot, a szeme élénk okossággal rebben ide-oda.

– Új nővérek? – tudakolja kíváncsian Pócsikné, és felém int.

– Csak látogató . . . – válaszolja a főnövér kitérően. – Megnézi, hogy tetszenek itt élni.

– Jól . . . Nagyon jól – sóhajt Gizi néni, és a noteszt firkésként a kezében. – Tessék már feljegyezni, hogy itt nem vagyunk magányosak. És vigyáznak ránk . . . – azzal folytatja lassú sétáját a folyosón.

Fejes Istvánné aprócska szobája a régi polgári lakohelyek szolid kényelmét idézi. A falon blondelkereztes festmények, az intarziás vitrin polcain könyvek sorakoznak. Az öblös, szép huzatú fotelt most ő is ruhákkal terítette be.

– Elkaptam engem is a rendezkedés láza – mutat körbe az ápolat, filigrán asszony, akiről később alig hiszem el, hogy hamarosan betölti a nyolcvan esztendőjét. Fejesné Újhelyből jött ide, az ottani Állami Biztosítóban dolgozott. Annak idején elvált, a fia Budapesten él. Hétfőveken időnként hazajár Újhelybe kiszellőztetni a családi ház szobáit, amikben bútor már alig akad. Szétosztotta, eladogatta őket. Halála után a ház is az eladás sorsára jut.

– A könyveimhez a végsőkig ragaszkodom. Olvasni nagyon szeretek. Az otthon könyvtárát is én kezelem.

Elköszönünk, és Fejesné arcán hirtelen átvillan valami. Azzal búcsúzik, ma még találkozunk . . .

*

1986 egy kemény februári napján magam is részt vettem a Sátoraljaújhely melletti köveshegyi szociá-

A kertet az öregek maguk gondozzák

Fotó: Kozák Albert

lis otthon avató ünnepségén. Fehér világ volt akkor odakint. A park csupasz fái között éles szél fűtyült, az udvart hó borította, ám odabent, a frissen beindított fűtőtestek duruzsolták a meleget. Fehér kert odabent is minden. Frissen festett, hófehér, kissé még élettelen rend. Az avatásra ideköltözött néhány lakó gyámoltalanul bolyongott a kétszintes épületben.

Ünnepi ebéd volt és ünnepi köszöntő. Illetékes szakemberek „örömmel szóltak arról, megvalósult végre ez a létesítmény, tehermentesítve ezzel néhány környékbeli intézményt. Kifejezték abbéli reményüket is, hogy itt Köveshegyen, a szép környezetben felújított épület otthonául szolgál majd az öregeknek.”

Ma már ez emlék. De most óhatatlanul eszembe jutnak a két év előtti szavak, amikor Pócsik Lajosnéval, az otthon megbízott vezetőjével az irodában beszélgetünk. Ez az iroda már telis-teli van kézi hímezésű terítőekkel, amelyek – hozzátartozók, vagy azok igénye híján – az elmúlt két évben idevándoroltak.

– A hímezés örök asszonyi foglalatosság – tűnődik a terítőket szemlélve Pócsikné. – És az ötvenkét lakónkból harmincöt nő. Amíg bírja a kezük, a szemük, kézimunkáznak. Az olvasás mellett. Sokan valóságban eszik a könyveket. Bár volt már analabéta gondozottunk is . . . Aki viszont tevékenyebb, és igényli a mozgást, annak ez a hatalmas kert igazi áldás. Majd figyelje meg, az épület körüli kertben mennyi a szép virág! A hátsó részben veteményt termesztünk. Uborkát, paprikát, paradicsomot, zöldségféléket . . . stb. A gyümölcsfáinkat is az öregek gondozzák. Tavaly tavasszal mi már itteni primórt ettünk. Ősszel befőtünk. Savanyúságot, befőttet, lekvárt.

– Mindenkinek van kedve a kerti munkához?

– Ez nemcsak kedv, erő kérdése is. Az átlagéletkor nálunk nyolcvan év, ami sok mindenre – de főleg az idős korral járó megbetegedésekre – magyarázat. Kialakult egy kertész gárdánk, tagjait időnként néhány száz forinttal megjutalmazzuk. De azt hiszem, a mi „főkertészeinket”, így Garamvölgyi János bácsit, Fejesné, Márton Lacit (ő a legfiatalabb lakónk, negyven éves), vagy éppen Tánai Andrásné nem a pénz érdekli. Egyszerűen szeretik a fákat, virágokat.

– A két év alatt valóban otthon lett a köveshegyi intézmény?

– Ha külön-külön, sorra megkérdeznék ezt a lakótól, nem biztos, hogy egyértelmű választ kapna. Nekem viszont, tízéves tapasztalataim alapján, van merzem kijelenteni: szerencsések vagyunk. Mielőtt idekerültem, az újhelyi idősök klubjában dolgoztam. Köveshegygel mi „komplex intézmény” lettünk. Hozzánk tartozik a két újhelyi idősök klubja, a házi szociális gondozás és az étkeztetés. Na igen, hogy miért vagyunk szerencsések . . . ? A gazdaságosságnak ellentmondó ötven férőhely, szemben a kétszáz személyes nagy intézményekkel, sokkal emberibb környezetet, családiasabb életert kínál. Azt hiszem, a legtöbben jól érzik magukat itt. Egy dolgot viszont megfigyeltem: csinálhatunk mi bármilyen színes programot, nem pótolják a családot, a látogatók okozta örömet. Fűrtökben lógnak az ablakokban, lelik a kertkaput, ha testvér, gyereket várnak . . .

*

– Köveshegy csak Újhelyhez van közel, amúgy elég távol esik a „világtól”. Nem érzik az elszigeteltséget?

– Van ennek jó és rossz oldala is. Rossz, hogy az út nem a legjobb. Tavasszal és ősszel nyakig érő sár vesz minket körül, no meg a szántóföldek. A személyzet – kilenc nővérünk van, két takarítónk, két tálalónk és egy mosónőnk van –, köztük magam is, busszal járunk ide. A telefon gyakran beázik. Megesik, hogy két kocsinkból – egy Wartburg furgon és egy NYSA – valamelyik elromlik. Néha megijedünk, ha sürgősen kell orvost hívni. Ez a rendszeres orvosi felügyelet ellenére sem ritkaság. Hiszen a magas kor tipikus időskori „nyavalyakkal” jár . . . Évente három-négy lakónktól végleg búcsút is mondunk . . . Nehezen jutnak el ide a patronáló brigádok is, mert járműhöz vannak kötve. És persze nehezebb rendezvényeket szervezni. Másrészt a nyugalom, az elzártság valamiféle védettségi érzetet is ad. Ami „rossz” kint a világban történik, ide legalább később jut el . . .

– Mégis, mi boríthatja fel egy otthon megszokott rendjét?

– Néhány olyan dolog vagy esemény, ami másutt is előfordul. Házasság, halál, civódások, szobacsere-kérelmek, váratlan rosszullétek . . . És sajnos, az ital. Elég nehéz megátolni, hogy annak, aki rabja az italnak, ne jusson hozzá. Kezdetben volt két-három állandó ivósunk. Rengeteget szenvedtünk tőlük. Randalíroztak, s ami a legrosszabb, utána gyorsan leestek a lábukról. A mai napig jobban félünk az ivósoktól, mint a magatehetetlenektől . . .

– A házasság viszont kellemes esemény, nem?

– Jelenleg hat házaspárunk van. Egy kivétellel ezek kívülről hozott „kötelékek”. Nyitás után, az első hónapokban két nálunk kötött házasságot ünnepeltünk. Megmondom őszintén, akkor nagy volt a nekibuzdulás, de a kérelmek nagy részét megalapozatlannak találtuk.

– Önök ezt hogyan dönthették el?

Kipakolás után a teraszon, nővéri segítséggel

Fejes Istvánné a szobáját Újhelyből ideemeltetett bútoraival rendezte be

– Higgye el, nem önkényeskedtünk! Egyszerűen láttuk, hogy a papírforma megszerzése arra irányult, az öregek kétágyas szobát kapjanak. Amikor néme-lyek, egymamú szobatársakkal, megkapták anélkül, hogy házasságot kötöttek volna, elpárolgott a nagy szándék . . .

– Milyen szobáik vannak?

– Négy egyágyasunk, hét kétágyasunk, hat három-ágyasunk, két négyágyasunk és egy ötágyasunk. A térítési díj havonta 2070 forint, amit – alacsony nyugdíj esetén – az állam egészít ki.

– Tulajdonképpen kit illet itt meg a teljes elkülönülés lehetősége?

Pócsikné nyugodtan a szemem közé néz, és ki-mondja azt a szót, amit magam elhallgattam.

– A protekcióra gondol, ugye? Nos, azokat illeti meg, akik szellemileg és egészségileg megengedhetik maguknak azt a luxust, hogy éjszaka még egy szoba-társ „felügyeletét” is nélkülözzék. Külön fedél alatt van Garamvölgyi János bácsi, aki bodrogszegibe való, és annak idején egy perlitbányában dolgozott. Aztán Fejesné, Tánai Andrásné (ő újhelyi, és a gyerekei Szlovákiában élnek) és Tomcsák Gizi néni. A másik „pólusban”, az ötágyasban újabban soha nincs öt lakó. Kitapasztaltuk, hogy akkor nincs gond és vita, ha szabadon hagyunk egy ágyat. Nem tudok erre magyarázatot adni, de így van . . .

*

A földszinten, az egyik kétágyas szobában Balázs Feri bácsi masszírozza az ágy szélén lilásra dagadt lábát.

– Orbáncos szegény . . . – súgja Pócsikné, majd a másik ágyra pislant, ahonnan, a pokróc alól reszelős hortyogás hallatszik.

– Tűtű volt? – kérdi a főnövér a szobatárstól, mire az szótlanul bólint.

– Hát igen! – sóhajt odakint Pócsikné. – Ez az, amit az előbb mondtam. Bár Feri bácsi szobatársa még a szelídebb típusból való. Ha beiszik, ledől, és kialussza magát.

A szomszédos kétágyasban kis rádió duruzsol hal-kan, finoman, hogy fel ne ébressze Hermann Ferenc beteg szunyókáló feleségét. Az idős ember belép-tünk azonnal támadásba lendül. Felpanaszolja a főnövérnek, hogy elszedték tőle a felesége gyógyszerit.

– Ne adagolja már önkényesen a pirulákat, drága Feri bácsi! – ágál letompított hangon Pócsikné, mire az öreg mérgesen kifakad.

– Drága Nővére! Én nem vagyok se hülye, se el-mebeteg! Nagyon jól tudom, miből mennyit kell be-szednie! Én hentes és mézsáros voltam, sok pénzzel bántam, mégsem szeretem a huncutságot. A doktor-nőnek is azt mondom – fordul igazságot keresve felém –, hogy nincs szándékomban megmérgezni a feleségemet.

– Nem doktornő. Újságíró – igazítja ki a főnö-vér.

– Annál inkább! Akkor az elvtársnőnek azt mon-dom – emeli fel mutatóját Hermann Ferenc –, írja le, hogy kellemes volna itt, csak nem mindig adnak az embernek igazat. Bizony!

Pócsikné le akarja zárni a vitát.

– Mikor megy horgászni, Feri bácsi?

– Nem megyek – vonja meg a vállát durcásan az öreg. – Fáj a lábam, a kiöntés meg messze van.

– Nagyszájú, de amúgy igen rendes ember a Feri bácsi – mondja odakint a főnövér. – Három gyereke van. Az egyik fia Amerikában él, a másik Sárospata-kon. A lánya orvosnő Debrecenben. Ők már itt kötöttek házasságot, és Feri bácsi odaadón eteti, öltöz-teti a beteg feleségét. De gyógyszer azt akkor sem adunk senki kezébe!

A földszinti négyágyasban csak Lujza néni, Czábóczi Ferencné figyel fel az érkezésünkre. A 85 éves, a szomszédos Kácsárdra való öreg asszony ele-ven, mint a higany. Még ma is gyalog jár haza, az er-dőben órákig bóklászik szederért, gombáért, dióért. Pózba vágja magát a fényképezőgép elé, és gondo-san úgy helyezkedik: jól látsszanak a háta mögött a családi fotók, és persze egy – kisdedit ölelő – Szűz Mária-nyomat is.

Szobatársa, a 78 éves Simka Ágota most testvér-öccsével pusmorog elmélyülten. Újhelyi látogatója sorra pakolja ki szatyrából az elemzősiát. Fiatal nő-vérek dugja be az ajtón a fejét.

– Simka bácsi! Ugye tetszik tudni, hogy Ágota néni kenyeret nem ehett?

– Nem is hoztam! – húzza ki magát önrzetenesen a férfi, és az asztalkán lévő citromra, felvágottra, sza-lonnára mutat.

A folyosón a főnövér megjegyzi:

– Látom, igen megnézte a Lujza néni szentképét. Jár ám hozzánk, legalább olyan rendszeresen, mint az orvos, három pap is. Református, görög és római katolikus. Az emeleti társalgóban gyűlnek össze ilyenkor az emberek.

– Az ötágyas szobában Virág Jánosné (Zilizre va-ló, gyereke nincs) a testvére szokta látogatni. A rév-leányvári Korcsma Kálmán két fia Pesten, illetve Miskolcon él, rendszeresen jönnek az anyjukhoz. Csak Weisz nénihez nem jön senki. Weisz Lajosné-nak minden rokona odaveszett a koncentrációs tábo-rokba. A negyedik szobatárs, Szakáll Lajosné Mező-kövesd környékére való. Testvére, aki két évvel ez-előtt idehozta, meghalt.

Fotós kollégám először a bibliát forgató Weisz né-nit „veszi célba” a géppével. Szobatársai elnyílt szá-jjal, némán figyelik a műveletet. A pillanatra jellem-ző, hogy a főnövér is lehalkítja a hangját.

– Korcsma néni igen csendes, szelíd teremtés. De ha jön a pap, énekelni igen tud. Weisz néni eleinte sokat sírt, ma már nevetni is látjuk. Virág nénihez meg olyan márkás kocsival jött egyszer látogató, hogy megcsodáltuk az ablakból. Milyen koci is volt, tessék mondani!?

Virág néni szórakozottan rázza a fejét: – Honnan tudjam én azt, Nővére . . .

*

Ebédhez készülődnek az otthonban, elköszönünk. A kapunál integető női alak állítja meg az autót. Fe-jesné az, kezében óriási virágcsokorral.

– Ezt maguknak szedtem a köveshegyi öregek ne-vében. Csak annyi rajtuk a tüske, amennyi az életben is akad . . . – nyújtja be a rózsákat az ablakon.

Keresztény Gabriella

Bemutatkozik a Sátoraljaújhelyi Sütőipari Vállalat

Az ellátási terület lakossága 260 ezer fő. Az üzemek számának növekedésével szakboltjaink száma is emelkedett. Ma 10 sütőipari boltot üzemeltetünk.

Üzemeinkben 71 féle terméket állítunk elő: 8 fajta kenyert, 46 fajta péksüteményt, 5 féle édesipari, 7 féle cukrászipari terméket. Ezenkívül foglalkozunk tartós ipari termékek előállításával (Hegyaljai Ropogós), nyerstermékek gyártásával, és zsemlemorzsa is termelünk. (Ezek 5 féle választékot képviselnek.)

Termékeink minősége általában megfelel a szigorú követelményeknek, de nem titkolhatjuk el azt sem, hogy előfordulnak minőségi problémák is. Ezeket a munka- és technológiai figyelem erősítésével, a gyártásközi minőségellenőrzés színvonalának emelésével és korszerű alapgépek üzembe állításával kívánjuk megszüntetni.

Laboratóriumunkban évente mintegy 250-300 lisztminta vizsgálatát végezzük el, s el kell mondanunk, hogy az utóbbi két évben különösebb kifogás a lisztek minőségével kapcsolatban nem merült fel.

1986. évben Encsen új kenyérgyárat építettünk 37 021 E Ft ráfordítással. Ezzel hosszú távra megoldottuk a körzet igényeknek megfelelő ellátását.

Teljes üzemi rekonstrukciót hajtottunk végre a leninvárosi süteményes üzemben. A termelés az év első negyedévében indult meg.

Elodázhatatlan a sárospataki üzem felújítása, bővítése és technológiai színvonalának emelése. A tervezési munkák folyamatban vannak, remélhetőleg a IV. negyedévben a kivitelezési munkálatok is megkezdődhetnek.

A szűkös fejlesztési lehetőségek miatt hosszú években keresztül nem volt lehetőségünk a járműpark korszerűsítésére. Az elmúlt két évben 30 gépkocsit vásároltunk, ezzel elértük, hogy a gépjárművek átlagéletkora 6 év alá csökkent.

Mindig kiemelten foglalkoztunk dolgozóink élet- és munkakörülményeinek javításával. Termelői telephelyeink túlnyomó többsége korszerű, modern üzem. A kisgyermekes színteljes mértékben megtörtént. Ma már nincs olyan üzemünk, ahol fürdő, fekete-fehér öltöző ne lenne.

A közeljövő feladata, hogy központi telephelyünkön a raktározás normális feltételeit megteremtjük. Sátoraljaújhelyen dolgozóink üzemi étkeztetése biztosított, a többi üzemben étkezési hozzájárulást fizetünk.

Üzemi orvosi rendelővel rendelkezünk.

A karcsai törtől partján társadalmi munkával hétfői pihenőházat létesítettünk. 1975-től kezdődően Hajdúszoboszlón üdülőt bérelünk, ahol a pihenni, gyógyulni vágyó dolgozóink egyhetes turnusokban

váltják egymást. Üdülési lehetőségünk van a Balaton partján, Balatonfenyvesen, Balatonvilágoson.

1982-től évente 2 család üdülhet az NDK-ban. A saját lehetőségekkel és a szakszervezeti beutalókkal együtt évi 180-200 fő üdülését tudjuk biztosítani.

A központi szabályozáshoz igazodóan, és a saját lehetőségek figyelembevételével növeljük évente dolgozóink jövedelmét.

Az utóbbi években általában 4-4,5% volt a preferált bérfelvezetési lehetőség, ehhez a vállalat 1%-os saját erős fejlesztéssel járult hozzá. 1988-ban az ágazat 3,5%-os bérfelvezetést hajthat végre; ha ezen felül kíván fejleszteni, az adó mértéke tízszeres. A tervezett bérszínvonalunk 80 698,- Ft/fő/év.

Az 1975-től folyamatosan növekvő vállalati eredmények lehetővé teszik, hogy minden évben fizethessünk nyereségrészesedést.

Az 1987. évi gazdálkodás eredményeképpen február hónapban 2005 E Ft nyereség kifizetésére volt lehetőségünk. Terveink szerint ilyen nagyságú nyereség fizethető 1989. évben is.

Az ÉDOSZ és az ágazat kezdeményezésére kormányzati szerveink úgy döntöttek, hogy 1988. október 1-jei hatállyal az iparág egyszeri 10%-os bérfelvezetést hajthat végre.

A vállalat megalakulását követően létrejöttek a politikai és társadalmi szervezetek is.

A politikai szervezet megalakulása 1954-ben kezdődött, és ettől az időtől kezdve a vállalat egész területére kiterjedően a pártalapszerv határozta meg a legfontosabb politikai és gazdasági feladatokat.

Jelenleg a sátoraljaújhelyi, szerencsi és leninvárosi üzemekben működik önálló pártalapszervezet. A központi alapszervezet létszáma 52 fő.

A pártalapszerv megalakulása után Sátoraljaújhelyen KISZ-szervezet alakult, mely azóta megnövekedett létszámmal eredményesen működik.

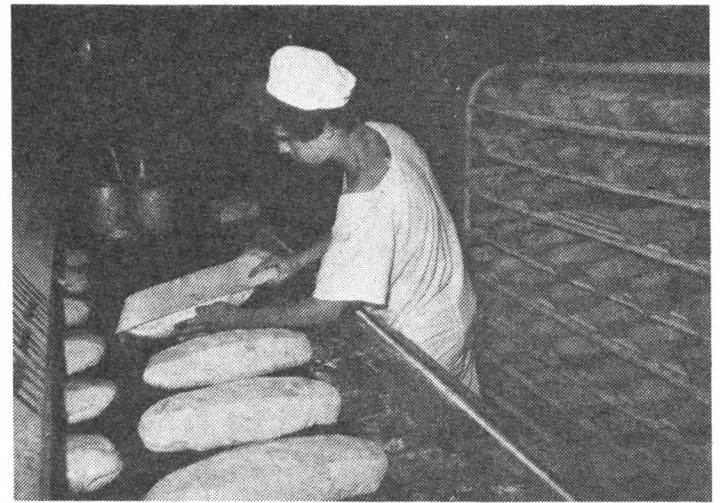
A szakszervezet 1952-ben alakult, de a szakszervezeti életben a továbbfejlődést a vállalati szakszervezeti bizottság, majd a szakszervezeti bizalmi testület létrejötte jelentette.

Jelenleg a szakszervezeti szervezethez 97,5%-os. Az eltelt évek bizonyítják, hogy a vállalat fejlődése a politikai és társadalmi szervezetek működésének, a jól meghatározott, átgondolt szervezeti munkának is az eredménye.

A sütőiparban tapasztalt nagy létszámváltozás mellett is sikerült a gazdasági tevékenységet segíteni, és a fejlődést biztosítani.

Eredményesen működik a Vöröskereszt és az MHSZ helyi szervezete is.

A vállalat gazdasági életében végbement változ-

sokat megfelelően követték a párt- és más mozgalmi szervezetben is szükségszerű változások.

Élénk figyelemmel foglalkozunk a káder- és személyzeti munkával. Úgy véljük, hogy a következetes, tervszerű káderpolitikai munka az egyik legfontosabb feltétele a munka eredményességének, valamennyi politikai, gazdasági, mozgalmi szerv jó együttműködésének, a munkaszínvonal emelésének. Vállalatunkat 1987. január 1-jétől 18 tagú vállalati tanács irányítja.

Számottevően élénkebb lett a sporttevékenység. Több sportágban vállalati versenyeket rendeztünk. Részt vettünk az ÉDOSZ Spartakiádon, és különböző városi bajnokságban is indultunk.

Néhány évi szünet után Nyíregyházán ismét rendezésre került a hat sütőipari vállalat szellemi és sportvetélkedője. A kétnapos rendezvényen az eddigi legjobb helyezést sikerült csapatunknak elérni.

A bonyolult gazdasági és piaci helyzetben nagyon nehéz távlati elképzeléseinkről beszélni.

1987. július 20-tól a sütőiparban minden állami támogatás megszűnt. Termékeink közül a kenyérfélék és kenyérjellegű péksütemények csoportja, valamint a vizes zsemle és tejes kifli „0”-os általános forgalmi adó-kulcs alá esik, valamennyi más termék ára 25% ÁFÁ-t tartalmaz. Ez is eredményezte többek között, hogy jelentősen visszaesett a kereslet a sütőipari termékek iránt.

A már elért szintet csak komoly erőfeszítések árán sikerülhet tartani.

Ennek érdekében szükséges:

- a termelés szervezethez való javítása,
- a gazdaságosság fokozása,
- az energiagazdálkodásban rejlő lehetőségek kiaknázása,
- kifogástalan minőségű termékek előállítása,
- a választék bővítése, illetve korszerűsítése,
- a kereskedelem igényeihez igazodó kiszállítási,
- az önköltség csökkentése,
- a takarékosági követelmények maradéktalan érvényesítése a gazdálkodás minden területén,
- a fejlesztési lehetőségek függvényében a technológiai színvonal emelése.

Továbbra is alapvető feladatunknak tekintjük a fogyasztói igények minőségi, mennyiségi és megfelelő választékban történő kielégítését, valamint a szállítások időben való lebonyolítását.

Az eddigi tapasztalataink szerint a munkavervevények hathatósan elősegítették a vállalati célkitűzések megvalósítását, így a továbbiakban is tervteljesítésünk egyik biztosítékát látjuk benne.

Bodnár Pál
főkönyvelő

Vállalataink a BNV-n

DOHÁNYGYÁR:

A dohányipari termékek bemutatását a Dohányértékesítő és Készletező Közös Vállalat koordinálta. A közös kiállítás lehetőséget nyújtott arra, hogy a látogatók és a szakemberek képet kapjanak arról, hogy a gyártók milyen színvonalon képesek a fogyasztói igényeket kielégíteni. Dohánygyárunk választékát a saját - Symphonia, Kossuth, Munkás, Füstszűrős Kossuth, Zöld (mentholos) Symphonia - valamint a közös termékek - Románc, Füstszűrős Symphonia, Arany Symphonia - képezték. A vállalat szakmai napot is tartott, mely lehetőséget biztosított a gyártó, a forgalmazó és a vevő találkozására, illetve információk cseréjére. Többoldalú megbeszélésekre is sor került a választék bővítéséről, az egészségvédelem függvényében. Cél lenne - a dohányipar egésze részéről - olyan, egészségére kevésbé ártalmas cigarettafajták kifejlesztése, amely találkozik a fogyasztói ízléssel is.

TOLDI VASIPARI SZÖVETKEZET:

Termékeiket két helyen állították ki. A lakossági igényeket kielégítő berendezéseket az Állami Biztosító által rendezett Országos Vagyonvédelmi Kiállítás keretében mutatták be, például az íróasztalbetétet, a faliszéfet vagy a Rákóczi és a Bodrog páncél-szekerényt. Egyéb termékeiket a MŰART szervezésében mutatták be. A kiállítást hasznosnak ítélték, hiszen vannak az országban „fehér foltok”, ahol nem ismerik termékeiket, a BNV-re viszont az ország minden tájáról jöttek érdeklődők. Érdekesség, hogy a

SKÁLA jelentkezett, hogy szívesen forgalmazná a szövetkezet lakossági termékeit, s ennek érdekében megindítják a reklámkampányt is. Eredmény a szövetkezet életében az is, hogy az 1989. évi kapacitásuk szinte teljes egészét lekötötték már.

TÁG BORKOMBINÁT:

A vállalat termékeit az élelmiszeripari pavilonban állították ki. Szakmai napot is rendeztek, ez lehetőséget adott a partnerekkel való eszmecsere is. A vásár alkalmat adott arra, hogy a közönség találkozhasson a borkombinát termékeivel. Az idei BNV-n választék bővítés jegyében mutatták be a szőlővödököt és Puttó üdítőitalaikat is.

TISZA BÚTORIPARI VÁLLALAT GYÁREGYSÉGE:

A vállalat gyáregységei közös kiállításon mutatkoztak be. Az idei az utóbbi évek legszínvonalasabb kiállítása volt. Gyáregységünk konyhabútorai között bemutatva azon új termékeit, melyeket már tudnak, illetve a jövőben képesek lesznek előállítani. Új technológia, újszerű formák jellemzik a jövő konyhabútorait, melyek a hagyományos fa alapanyagból készülnek. A termékváltáshoz szükséges új gépek beszerzése folyamatban van.

ELZETT-CERTA:

Standjukat számos érdeklődő kereste fel, bizonyítva, hogy termékeikre, melyek egyre inkább kell, hogy a lakosság védelmét, biztonságát szolgálják,

korlátlan mennyiségben szükség van. Szakmai találkozót is tartottak, ezek alkalmával bel- és külföldi partnereikkel konkrét üzletkötésekre is sor került. Tárgyalásokat folytattak USA-beli, osztrák, NSZK-beli, szovjet, pakisztáni, kanadai, egyiptomi, izraeli partnerekkel áruszállítás, kapacitás, vegyesvállalatok alakítása kérdésében. Több magyar vállalat is tárgyalta szerszámgyártással kapcsolatban.

Sajtótájékoztatójukon bemutatták újdonságaikat, így a minirezort, a faliszéfet, mely rendkívül biztonságos. Értekeink védelmét szolgáló alkalmasságával, igen kedvező fogyasztói árával remélhetőleg sikert arat majd a lakosság körében. Újdonság a magyar szabadalom alapján amerikai megrendelésre kifejlesztett biztonsági ajtózárral, melyet az USA-ba kívánunk exportálni. A tengerentúli forgalom fokozása érdekében még ez év novemberében New York-i közösvállalat létrehozását tervezték. Bemutatták a „CERTA” fantázianévű épületveret-családot, melynek célja az esztétikusabb igényeknek megfelelő, lakáson belül azonos stílusú nyílászáróveretek alkalmazása. Remélik, hogy mindezekkel hozzájárulhatnak értekeink védelme érdekében a nagyobb biztonság eléréséhez, a magasabb esztétikai igények kielégítéséhez.

HOLLÓHÁZI PORCELÁNGYÁR:

Ez volt az első alkalom, hogy önállóan állítottak ki. Kiemelt szerepet kapott a Pannónia termékcsalád, az Andrea étkezés, a Jurcsák-féle díszműcsalád, de a Claudia kollekció, a Hollóházi trófeák, a Barokk kollekció is nagy sikert aratott. Az övék volt az egyik legszebben megrendezett, s nagyon látogatott kiállítás. Termékeik árusítása is eredményesnek mondható, bár kisebb és eldugottabb helyen árultak, mint korábban.

Üzleti tárgyalásokra is sor került. Hazai partnerekkel konkrét üzletkötések történtek, míg előzetes, ismerkedő tárgyalásokat folytattak máltai, szaúd-arábiai, NSZK-beli és USA-beli cégekkel.

Új kiállítások a pácini múzeumban

A Mágochy-várkastélyban ezúttal újabb három kiállításban gyönyörködhet a látogató.

A főépület pincéjében reneszánsz kori kályhacsempe-kiállításunkat tekinthetik meg. Tizennégy tárlóban az észak-magyarországi ásatások során felszínre került kályhacsempeket mutatjuk be. Megtalálható itt a füzéri, sárospataki, szerencsi, pácini ásatások anyaga. S hisszük, hogy abban a látogatóban, aki végignézi ezt a tizennégy tárlót, a gyönyörködés mellett gondolat is ébred. A látogató elgondolkozhat azon, hogy a XV-XVI. század embere miért volt igényesebb a mainál, miért szerette jobban környezetében, lakásában a szépet.

Gazdagodott a Bodrogközi népművelési bemutató kiállításunk is. Mivel a főépületben lévő néprajzi anyag a bodrogközi ember háza belsejét, a házon belül használt tárgyait mutatta be, szükségesnek láttuk a házon kívüli munkálkodás eszközeit is bemutatni. Ezért a két sarokbástyánk emeleti részében a hagyományos paraszti gazdálkodás és a bodrogközi halászat tárgyi anyagát mutatjuk be.

Ezeknek a kiállításoknak a megtekintésére hívunk és várunk mindenkit. Öregt és fiatal egyaránt. Az időseket azért, hogy emlékezzenek fiatal korukra, a fiatalokat pedig azért, hogy megismerjék azokat a munkaeszközöket, melyekkel őseik dolgoztak.

Nagy Géza

Irodalomtörténeti ülésszak városunkban

„Kazinczy és a kassai magyar Museum” címmel szeptember 22-én irodalomtörténeti tudományos ülésszakra került sor városunkban a Magyar Irodalomtörténeti Társaság, ennek B.-A.-Z. megyei tagozata, B.-A.-Z. Megye Tanácsának Művelődési Osztálya, Sátorajújhely Város Tanácsának Művelődési Osztálya és a Kazinczy Ferenc Társaság rendezésében, a városi tanács dísztermében, az első önálló magyar nyelvű irodalmi folyóirat megjelenésének 200. évfordulója alkalmával.

Köszöntőjében *Kazsimérszki Ferenc*, a városi tanács elnöke utalt arra, hogy méltó színhelyen került sor a rendezvényre, hiszen Sátorajújhely elsősorban Kazinczy révén kapott helyet az irodalom történetében. Elmondta, ez a konferencia az újhelyiek számára is hasznos, hiszen magunk is új ösztönzésekkel szeretnénk gazdagodni.

Kovács Sándor Iván egyetemi tanár, az Irodalomtörténeti Társaság főtárgya megnyitójában méltatta az alkalom jelentőségét és a Kazinczy Ferenc Társaság szerepvállalását. Fontosnak tartja a kulturális életben is az *alulról építkezés* tényét, amelynek egyik modellje a helyi társaságok létrejötte, hiszen ezek egymás szuverenitását tiszteletben tartva, külön-külön és együtt is azonos célt dolgoznak. *Megtartó erő* nyelvünk, nemzeti létünk múltjának föltárása; a hagyományok továbbélése fogja össze a magyarságot. Abaúj és Zemplén *peremhelyzetbe* került, de az irodalom és a tudomány nem ismer határokat, s így más népek tiszteletben tartása mellett, az irodalmi republika révén merni kell áthatolni, beszélni közös dolgainkról. E vezérszavak nemcsak a helyi munkát, de az Irodalomtörténeti Társaság törekvéseit is mutatják.

Az ülésszak első részében *Bíró Ferenc* elnöklétevel őt előadás hangzott el.

Högye István „Regmectől Kassáig” címmel szövegezte Kazinczy közéleti szerepvállalásának motívumairól. Beszélt a családi indíttatásokról, a pataki diákevekről, arról, hogyan, miképp indult el Kazinczy irodalmi és közéleti pályája. Regmec a nyugalom szigete, a biztonságos otthon; Patakon talált rá a tanulás, a tudás ízeire fiatal korában; Kassa szintén kedves város, hiszen itt dolgozott a „tudomány és a művészetek” vonalán.

Ezt a kassai szellemi műhelyt *Kovács Miklós* mutatta be előadásában. Szólt a város kulturális adottságairól, és méltatta a Magyar Museum alapítóinak munkásságát. Kazinczy Ferenc, Baróti Szabó Dávid és Batsányi János eltérő személyisége sajátos színeket vitt első irodalmi folyóiratunk arculatának formálódásába.

Kókay György, a kor sajtótörténetek jeles kutatója kifejtette, hogy a folyóiratok nagy jelentőségűek a kultúra terjesztésében, majd beszélt a folyóiratok szerkesztésének körülményeiről, az első magyar irodalmi orgánunk sajátosságairól.

Ezután *Szilágyi Ferenc* „A Magyar Museumtól az Orpheusig” címmel tartotta meg előadását Kazinczy és a két folyóirat szellemiségéről. Bemutatta a szerkesztői alapállás különbözőségét, az irodalmi élet szerveződésének útjait.

Hozzászólásában *Busa Margit* beszámolt arról, milyen lehetőségek és nehézségek vannak Kazinczy műveinek megjelentetésével kapcsolatban, s milyen irányú kutatásokban működik közre.

A szünetben a konferencia résztvevői megtekintették a múzeumot és a levéltárat.

A konferencia második részében *Csorba Csaba* elnöklétevel három előadás hangzott el.

Kovács Dániel Kazinczy folyóiratainak abaúji és zempléni örökségéről szólván mutatta be a vidék későbbi sajtóméreteit, s azt vizsgálta, hogy az e tájon megjelenő irodalmi folyóiratok programja mit látott követendőnek Kazinczy törekvéseiből.

Kabdebó Lóránt „Kazinczy költői három veréb szemével” címmel elsősorban két költő utódról, Dajka Gáborról és Ungvárnémeti Tóth Lászlóról szólt, mégpedig Weöres Sándor nagyszerű antológiája alapján.

Végezetül *Bíró Ferenc* számolt be a Kazinczy-ku-

tatók helyzetéről. Utalt arra, hogy a mostani időszakot joggal nevezhetjük a Kazinczy-kutatás második kiemelkedő időszakának, a századunk elején megjelent nagy vállalkozások után. A nagy írók méltán illethetjük a legnagyobb magyar írástudó jelzővel, annál inkább, mivel sokan hivatkoznak az utóbbi időben rá. Az előadó úgy vélte, közelíteni kell a történettudomány és az irodalomtudomány nézeteit egymáshoz, s ez az ülés talán egy lépést jelentett ehhez.

A nagy érdeklődéssel kísért tudományos tanácskozást széphalmi program egészítette ki, elhelyezték Kazinczy sírján az emlékezés koszorúit.

A tudományos ülés után kértem meg Kovács Sándor Iván professzort, értékelje az ülésszakot.

– Célunk a szándékolt kétféleség volt – mondta –, egyrészt legyen szigorúan szakmai, tehát jellemezze az irodalomtörténeti szakszerűsége, másrészt szóljon a szélesebb érdeklődő körökhöz is. Úgy vélem, ezt a kettős célt a konferencia teljes mértékben teljesítette. Gondolok például Bíró Ferenc és Kókay György, illetve Kabdebó Lóránt és Kovács Dániel előadására. A szakprofesszor és az érdeklődő is megkapta, amit várt. Ezáltal lehet közügyggyé tenni egy témát.

– Mi a céljuk az immár rendszeresen tartott vidéki konferenciáknak?

– A miénk nem egyszerűen központi, fővárosra koncentrált egyesület. Fontosnak tartom az ország különböző tájegységein élő emberek bevonását, akik saját értékeik megőrzői. E tájak, hagyományok, emberek megismerésének igénye az, ami kivis minket a fővárosból.

– Miben látja a különböző, egymás után alakuló társaságok szerepét?

– Jelentősnek tartom azt, hogy egyáltalán megalakulnak. Ez is a társadalmi megújulást mutatja, hiszen a társaságokban meglévő energia nem független a társadalmi mozgástól. Hasonlóságuk főként a véleménycsere lehetőségében nyilvánul meg. Ebben a megújulási folyamatban a társaságok az Irodalomtörténeti Társaság előtt jártak, gondolok itt például az Szigetvári Várbaráti Körre, a kaposvári Berzsenyi Társaságra, vagy éppen az új életre kelt Kazinczy Ferenc Társaságra, amely meg tudta őrizni szuverenitását, s ezt tisztelni kell. Helyesnek tartom azt is, hogy egyes megyéken belül is több társaság alakul (Szabolcs, illetve Zsolt, Borsod, illetve Zemplén), hiszen más-más tájegység kultúráját őrzi, karolják fel. Bátorítani kell ezeket a társaságokat, velük egy irányba húznak az Irodalomtörténeti Társaság tagozatai is. Diszharmonikus jelenségnek tartom, hogy kinőtt nálunk egy nagy főváros, s mellette nincs több igazi nagyváros, melyek a decentralizáltságot képviselhetnék. Nem költözhet mindenki Budapestre, kell, hogy mindenki otthon érezze magát saját környezetében. Újabban felértékelődik a tájegységi központok szerepe. Ilyen szempontból Újhely olyan, mint egy görög városállam, van saját arculata, speciális vonzókörzete, jelentős történelmi múltja. A több mint 700 éves városi lét, a történelem itt élt nagyjainak hagyománya, életművek kutatása, emléküik ápolása adja az egyedi vonásokat.

– Ön bevezető előadásában említést tett az Újhelyi Körképről is. Mi a véleménye a helyi sajtóról?

– Nagyon fontos a helyi újság, illetve a városi televízió szerepe, melyek apró helyi hírekről – milyen lesz a főtér? – országos érdeklődést kiváltó eseményig – Nyers Rezső-terület – sok mindenről hírt adnak. A sajtó feladata, hogy adjon lehetőséget a helyi tehetségek kibontakozására, akik eddig a centralizáció miatt nem tudtak felszínre jutni. Említhetném akár Ady példáját, aki szintén „lent” kezdte, pedig tehetséges újságíró volt. Az is a helyi sajtó feladata, hogy felébressze az olvasó éhségét a helyi közélet és a kultúra kérdéseiről. Az újhelyi lap első számai nagyon vonzóak változatos tartalmuk miatt.

Kívánok jó munkát a Körképnek, hogy minél sürbben jelenjen meg, és legyen része a heti, majd a napi halhatatlanságban is; tehát közkedvel, várva várt újság legyen!

– Köszönöm a beszélgetést. Kovács Dénes

„Szólj! s ki vagy, elmondom . . .”

Kazinczy Ferenc egyik legismertebb epigrammáját így kezdte: „Szólj! s ki vagy, elmondom”. Költői tömörséggel tapintott rá egy alapvető tényre: megszólalásunk módja tükrözi személyiségünket. A költő ugyan társait figyelmeztette *Irói érdem* című versében, tanulsága mégis általános érvényű. Nemcsak irodalmi szövegekben fest üres fecsegőt az üres fecsegés, hanem a mindennapok nyelvi megnyilatkozásaiban is. A hegyaljai borra utalva adta meg Kazinczy a remekmű fő jellemzőit:

„Íz, csín, tűz vagyon a versben, ha mesteri mű.”

Ennek az intellemelek a szellemében kellene cselekednünk valamennyiünknek, akár verset írunk, akár más módon szólalunk meg a nyilvánosság előtt. Beszédmódunk jelleme bennünket, gondot kell hát fordítanunk rá, akár az öltözködéskor.

Mit is jelent ez?

Mindenekelőtt a tisztaságot. Nem jelenhetünk meg piszkosan és rendetlenül a nyilvánosság előtt, nem illik szennyes szavakkal szólni mások jelenlétében. Napjaink nyelvhasználatának egyik fájó jelensége mégis az illetlen, trágár kifejezések terjedése; sokan nem törődnek vele, hogy ezek sűrű emlegetésével önmagunkról állítanak ki szegénységi bizonyítványt. Megjelenésünkkel és szóhasználatunkkal azt kellene sugalmaznunk, hogy van önbecsülésünk, hogy törődünk azzal a képpel, amely másokban rólunk kialakulhat.

Ezzel szorosan összefügg az a követelmény, hogy legyünk

tekintettel másokra, a körülményekre is. Amint öltözködéssüket az alkalomhoz igazítjuk, beszédünkben is gondosan és rugalmasan ügyelnünk kell arra, hogy alkalmazkodjon a jelenlévőkhöz és a helyzethez. Neveltségünk nyilatkozik meg abban, megtaláljuk-e a körülményekhez illő hangot, tudunk-e különbséget tenni beszélgetőtársaink között a hangnem megválasztásával. Hiszen kellemetlen lehet mind a túllőtözöttség, mind a pongyola viselet.

S adódik még egy további tanulság: törekedjünk egyéni ízeinkre mások szolgai utánzása, a közhelyek alkalmazása nélkül. Igaz, a divat hatása alól nehezen vonhatjuk ki magunkat, az „uniformist”, az egyenruhászerű hasonlóságot mégis elkerülhetjük. Jó ízléssel eldönthető, mit vehetünk követendő példának. A viselkedés, a beszédmód másoktól átvett minták alapján formálódik, s nem mindegy, mennyire vagyunk igényesek, mennyire találjuk meg a hozzánk illő sajátosságokat. Nyílt figyelemmel tekintsünk szét a világban, válogatva a hatások között, keresve a legjobb mestereket!

Most Kazinczyt ajánlanám kedves olvasóim figyelmébe. Tanuljunk meg tőle, hogy megszólalásunkban személyiségünk tükröződik. S azt is, hogy ki kell alakítanunk az egyéni íz, a csínosság, a meggyőződéssüket kifejező tűz harmóniáját beszédünkben. Ezáltal nemcsak mi leszünk gazdagabbak, hanem környezetünk is emberibbé, kellemesebbé formálódik.

Kovács Dániel

Tehetség gondozás

Rovatunkban most Rózsa Attilának, a Kossuth Lajos Gimnázium diákjának két versét közöljük.

N-nek

**Hozzád szólok
Miközben lágy ölen a felhőknek
Repülök az érzélem szavakba font
Világába**

**Téged látlak
Ha felnyitom a két szemem
S rádöbbenek: itt vagy most énvelem
A lélek varázsában
Mindig velem vagy!**

**Álmaim és létezésem,
Valóságghú tükörképem
Csak te vagy!**

**Mert Te vagy az én ébredésem
Nappalom, s nem tévedésem
E szegény, sivár világban
Mely Véled szép és hibátlan!**

Félúton

**Magányosan és elhagyottan,
Árván és búsan,
S talán kicsit megtörtén
Ülünk – mindannyian.
Mozgolódtunk.
Aztán újra ültünk.
Mozgolódtunk,
Felfrissülünk,
Majd újra ülünk.
S véget ér a játék.
Üzen a múlt – a jelen
Kiváltképp!
Hogy vár minket
És mi is várjuk őt!
Ahogy Laár mondja:
Várjuk a nemjövőt!
Majd egy csoda belibben
Az ablakon
És megérkezik AZ
A jövő. Vagy valami más.
De erre még várni kell.
Addig is leviszem a szemetet!**

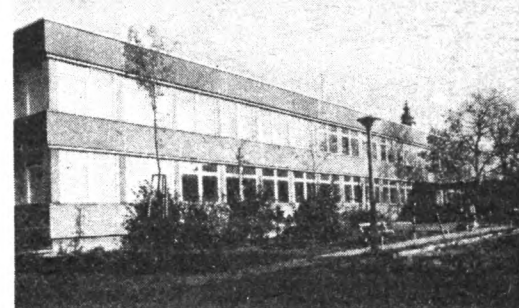
Tizenöt éves a Kazinczy Ferenc Általános Iskola

Emléklap

A SÁTORAJÚJHELYI
KAZINCZY FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA
FENNÁLLÁSÁNAK

15 ÉVES

ÉVFORDULÓJA TISZTELETÉRE

Egy oktatási intézmény életében másfél évtized nem számottevő idő, de talán egy új iskolánál az indulási évek meghatározó jelentőségűek.

1973-ban a város életében is nagy esemény volt, hogy egy új 16 tantermes iskolaépülettel gazdagodott a művelődési ágazat. Ünnepeles külsőségek között került átadásra az épület. A város vezetői szimbolikus jelleggel az udvari kijáratnál fát ültettek, és egyidejűleg elhelyezték az iskolaalapító okiratot.

Benépesült az új létesítmény, 561 kisdíák vette birtokába a korszerűen felszerelt, minden igényt kielégítő iskolaépületet. A 40 tagú tantestület törzstagóságát (15 fő) a jogelőd – szintén Kazinczy Ferenc nevet viselő, a mai Közgazdasági Szakközépiskola épületében működő – intézmény pedagógusai jelentették. A tanári kar mintegy kétharmada igen sokfelől érkezett.

1975-ben nyugdíjazás következtében új igazgató került az iskola élére, majd az igazgatóhelyettesek személye is kicserélődött. Az „összeverbuvált” tanterület és az új iskolavezetés kereste helyét és az egymásra találás lehetőségét. Az egészséges erjedés, a közös útkeresés, kudarcok és buktatók során kialakult a tanterületi egység, és ez meghozta a hatékony, azonos szemléletre építő nevelési rendszer kikristályosodását.

Az új iskola kezdettől fogva speciális jegyekkel rendelkezett. A 1–4. osztályokban városi gyermekek tanultak, és valamennyien egésznapos oktatási formában részesültek. Az 5–7. osztályosok kötelező jelleggel napközisek, a nyolcadikosok tanulmánybörésesek voltak. Így kapta az iskola közismert ragadványnevet: „éjjel-nappali iskola”. A felsőtagozatos tanulók többsége a környező községekből járt be. Alsó- és Felsőberecki, Károlyfalva, Kácsárd, Rudabányácska és Széphalom községek jelentették a beiskolázási körzetet. Ez a fajta sokszínűség, amit az intézmény hivatalos neve is tükrözött: Kazinczy Ferenc Napköziotthonos Körzeti Általános Iskola, egészen 1981-ig fennmaradt.

A sajátos arculatot azonban igazából nem a speciális oktatási formák kizárólagossága és a tanulói összetétel rendhagyó alakulása jelentette. Sokkal inkább kiemelendő a tartalmi munka, és azzal összefüggésben az újra való fogékonyság, a nyitottság tekintetben való realizálása, és mindenekelőtt az „ép testben ép lélek” gondolat gyakorlati megvalósítása.

1983-ig a Kazinczy Ferenc Általános Iskola územeltette a magashgyi sibaüst, és ezt a többletet tudatosan hasznosította a testi nevelés, a munkára nevelés, a természetszeret, a hasznos szabadidő-eltöltés stb. érdekében, de ugyanez elmondható az 1974-től minden télen rendszeresen működő korcsolyapályáról is.

1981-ben bevezetést nyert a szakosított tantervű testnevelés-oktatás, megindult az ún. tagozatos osztályok szervezése. Az 1–8. osztályokban folyik ez a fajta speciális képzés, és a tanulók mintegy harmadát érinti.

A tervszerű, tudatos és komplex módon megvalósított testi nevelés számos tehetséget is felszínre hozott. 15-20 élvonalbeli sportolót nevelt az iskola, viszonylag rövid fennállása alatt. Különösen atlétikában és a téli sportokban értek el kiemelkedő eredményt. A tanulók közül volt, aki eljutott rangos

nemzetközi versenyekre is, a hazai serdülő korosztályi bajnokságokon mindig szép eredményt értek el.

Ebben a tanévben megalakították a Diák Sport Egyesületet öt sportcsoporttal.

Az iskola éveken keresztül – több szempontból is – a város és a körzet bázishelye volt. Itt valósult meg az új audiovizuális eszközök technikai kezelésének, az oktatásban való alkalmazásának bemutatása.

Az egyéb szakmai továbbképzések is állandó színhelye volt az intézmény. 1987-től felvállalta a báziskönyvtár feladatkörét, ami a körzetre is kiterjed.

1985-től bevezetést nyert az ún. Zsolnay-módszer. Dr. Zsolnay József oktatási koncepciójának központjában a nyelvi-irodalmi kommunikációs műveltség áll. Eredményessége és nevelési hatékonysága jól érzékelhető a tanulók teljesítményében.

1983-tól új formaként él az ún. csoportközi napközis foglalkozás. Ennek keretében 14féle tevékenység (bábozás, aerobic, háztartástan stb.) között válogathat a tanuló, érdeklődése szerint.

1984-ben az OPI felkérésére pedagógiai segédező (asszisztens) alkalmazásának kísérletét vállalták, ami eredményt zárukt.

Kiemelt figyelmet fordítanak a hagyományok ápolására, különös tekintettel a Kazinczy-örökségre. Az 1984/85-ös tanévtől bekapcsolódtak a „Beszélni nehez” országos mozgalomba. Az iskola „Beszélni nehez” köre a rádióadásokban elhangzó feladatok megfajtásáért ott alkalommal részessült nyereményben, és kétszer kapott Kazinczy-jutalmat.

Az iskola mai szelleméről a Napjaink című folyóirat az évi szeptemberi számában a következőket olvashatjuk: „... nyílt, szabad légkör uralkodik, ahol a gyerek egyéniségét nemcsak az iskola profiljához szabják – hanem kifelé nyitottak, az adott társadalmi közegbe való beilleszkedésre nevelnek.”

Képviselőnk – munkájáról

Interjú dr. Fodor Lászlóval, Sátoraljaújhely és Hegyköz országgyűlési képviselőjével

Három esztendő telt el azóta, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megye 19-es választókerületének országgyűlési képviselőjévé választották dr. Fodor Lászlót, a Népszava főszerkesztőjét. Erről a három esztendő-ről, a választópolgárok szolgálatának tapasztalatairól kértünk interjút Sátoraljaújhely és Hegyköz képviselőjétől. Fodor elvtárs készséggel vállalta a beszélgetést.

– Tulajdonképpen kit, kiket képvisel a parlamentben az újságíró-képviselő?

– Ha nem országos listán, hanem választókerületének delegáltjaként kerül a t. házba a képviselő, akkor jog szerint elsősorban a területének érdekeit képviseli. Foglalkozása, hivatása tehát ebből a szempontból közömbös, hiszen a legkülönbözőbb végzettségű, foglalkozású, beosztású képviselőket választottak be a parlamentbe. A képviselőnek tehát – és így van ez az én esetemben is – a választókerületében szerzett ismereteket, tapasztalatokat kell szem előtt tartania akkor is, ha egyébként országos kérdésekben emel szót. Ezt kívánja meg a választók érdekeinek érvényesítése, a mai parlamenti mechanizmus. Ugyanakkor egyetlen parlamenti képviselő sem függetlenítheti magát saját hivatásától, képzettségétől, életfelfogásától, egyéni véleményétől. Az érdekképviseletben mindenképpen egyfajta szintézist kell teremteni. Olyat, amely nemcsak a választópolgárok egyéni érdekeit emeli a közönség érdekében, hanem a képviselő egyéniségét hozzáadva, azt rögtön országos kérdésként kezeli.

Vannak, akik hajlamosak mereven megkülönböztetni egymástól az egyéni választókerületben mandátumhoz jutott, és úgynevezett „országos” listán megválasztott – tehát egy-egy társadalmi réteg vagy szervezet érdekeit hivataltól szolgáló – képviselőket. Úgy vélem, az egyes területeken, országokban megválasztott képviselőktől sem szabad elvitatni azt a jogot, hogy a parlamentben messzebb tekintsenek saját választókerületük határára. Sőt, ezt velünk szemben követelményként kell megfogalmazni. Amikor például egy Borsod-Abaúj-Zemplén megyei képviselő a nehéz adottságú, dimbes-dombos vidéken működő tsz-ek gondjairól szól a parlamentben, akkor az ország hasonló adottságú gazdaságainak érdekében is felemeli a szavát.

– Ebben a nehéz gazdasági helyzetben, amikor kormányzati, megyei, vállalati szinten kevesebb a pénz, tud-e valamilyen segíteni a képviselő?

– Nem minden a pénz! Hogy kevesebb anyagiak állnak rendelkezésre, ezt természetesen mindannyian érezzük. Olyan ügy mellé kell állni, amely pénz nélkül is megoldható. Szinte megválasztásom másnapján Sátoraljaújhelyen az első fogadóórám felkeresett az akkor még ELZETT Művek helyi gyárában igazgatója, párttitkára és szakszervezeti elnöke. Elmondták, hogy az előző esztendőben gyáruk termelése 3 milliárd 187 millió forint volt. Termékek felét külföldön értékesítették. A növekvő népgazdasági igények kielégítése és a dolgozó kollektíva jobb megélhetése érdekében – az elmúlt 25 év munkájának elemzése alapján – nagyvállalati keretek között nem biztosítható a gyár eddigi dinamikus fejlődése. Ezért munkágyűlésükön úgy döntöttek, hogy önálló vállalatként működnek tovább. Ehhez a gyár kollektívájának megvolt a törvényes joga – ügyük mégis elakadt. Érdekek, nézetek ütköztek. Alapos tájékozo-

dás után a helyi, megyei illetékesekkel való konzultáció alapján az igazságot képviselő újhelyiek oldalára álltam. Többször jártam az ipari miniszternél, kopogtattam hatóságoknál, termelési, fizetési kimutatókat tettem le az illetékesek asztalára. Az eredmény: 1986. január 1-jétől önálló vállalatként működik az ELZETT-CERTA.

– Valahol azt nyilatkozta: képviselőségének köszönheti, hogy „beleásta” magát a szanálási eljárásba. Beszélne erről néhány szót?

– A Hegyköz világraszóló büszkeségét, a Hollóházi Porcelángyárat a magyar sajtó 1985–86-ban igencsak „szájára vette”. Vészharangokat kongattak. Hírül adták a Szász Endre-sztorit, a gyár gazdálkodásának körülményeit. Nagy volt a felfelé és az egymásra mutogatás. A végeredmény: 10 millió forintos veszteség, szanálási eljárás, új igazgató kinevezése, majd következett a harc a további összeomlás megállításáért, a felemelkedésért és a régi hírnév visszaszerzéséért. Hogy mindez hogyan zajlott le? Érdemes felnyitni a Népszava bekötött példányait, amelyek hű krónikái a hírneves gyár megkapaszkodásának, a kibontakozásnak. Új igazgatót neveztek ki a gyár élére, olyan embert, aki az egyetemi katedrát cserélte fel a gazdasági vezetői posztra. Nagy bátorság kellett ahhoz, hogy a kiváló elméleti felkészültségű szakember egy szanált szervezet élére álljon, és kipróbálja képességeit a gazdasági gyakorlat olyan közegében, amit ha nem is szándék, de mindenképpen jelentős távolság választ el az elmélet világától. A gyár dolgozóival egyetemben ez sikerült az új igazgatóknak, és a szanálási dokumentációk minden követelését – exportot, termelési értéket és minőséget egyaránt – túlteljesítették.

– Mennyire tudta megismerni a hegyközi tsz-ek problémáit?

– A Hegyköz egyszerűen lenyűgöz. Gyakran bebarangolom a környék gyönyörű tájait, a lágyan ívelő völgyeket, amelyeket meredek hegyek vesznek körül. Csakhogy éppen a táj miatt, itt nehezebb a megélhetés. A legfájdalmasabb pont, hogy a kevés sovány szántóföld aranykorona-értéke miatt annyi, mint a jó minőségű, zsíros alföldi földeké. Csak a földből itt egyszerűen nem lehet megélni. Ezért az itt működő tsz-ek nincsenek irigylésre méltó helyzetben. Szó szerint a fennmaradásukért kell dolgozniuk. A hegyközi tsz-eknek létkérdés a kiegészítő gazdaság. A pálházai Rákóczi Tsz-nek például az állandó kiegészítő tevékenység adja a bevétel több mint 70%-át. Ezért támogattam én is, hogy a sátoraljaújhelyi ELZETT-CERTA vállalattal kössön a tsz együttműködési megállapodást. Így 140 ember foglalkoztatása oldódott meg, s nemcsak egy lábón áll a gazdaság. A faipari fejlesztéshez is hozzákezdett a szövetkezet. Mind a két vállalkozást személy szerint is szívügyemnek tekintem. Már csak azért is, mert a tsz elnökökkel közösen töprengtünk, hogy hol, milyen pályázaton lehetne a vállalkozáshoz pénzt szerezni.

Örömmel mondom el azt is, hogy a Hegyköz tsz-ének csökken ugyan a szarvasmarha-állomány, de a tej termelése emelkedett. A 3370 literes, 1 tehénre jutó tejteljesítés átlag azonban még alatta van az országos színvonalnak. Jelentős a tsz-ek vadkára is. Az erdőszettel felteletlenül kell valami megoldást találnunk.

Ha már a Hegyköz gondjairól szóltam, hadd említssem meg azt is, hogy az idegenforgalomból is lehetne

penzt csinálni. Turistaszállóra, benzinkutára, étteremre volna szükség a térségben. Keressük a megoldási lehetőségeket a füzéri vár felújítására is.

– Az eddig említett példák, úgy érzem, a nagy ügyek kategóriájába sorolhatók. Mit tud az úgynevezett kis ügyek érdekében tenni?

– A kis és nagy ügyek rendszerint együtt vannak jelen az életben. A választópolgárnak a legkisebb ügy is nagy ügynek számít. Példáim bőven vannak. „Képviselő úr, hozza ki a börtönből a fiamat, aki megölte a bátyját. Hozza ki, mert nem ő a hibás.” „Tessék intézkedni, hogy a szomszédom az önkényesen előrehozott kerítést vigye vissza a régi helyére.” „Keresse meg tizenhat éves leánygyermekemet, akit utoljára Pesten láttak.” Nem sorolom tovább az ügyeket. A kívülálló szemével ezek a kérdések nyilván egyszerűen irreálisak, esetleg mosolyt fakasztanak. De annak, akinek ilyen és ehhez hasonló problémája van, ezek a legfontosabbak, az ő közérzetét ezek befolyásolják.

A képviselő asztalára kerül a régi, rossz döntés ódiuma is. Csak egyetlen ügyet hadd említsék. Nem volt olyan találkozásom hegyközi emberrel gyűlésen vagy személyes beszélgetésen, aki ne panaszkolt volna fel a kisvasutat. Füzérkomlósi futott a ma is fájdalmas szemrehányással emlegetett, soha meg nem érthető okból megszüntetett kisvasút. Egyetlen motoros mozdonya 40 teherautó rakományt volt képes szállítani. Mióta megszüntették, akadozik a környéken mind a teher, mind pedig a személyszállítás. Ezért is támogatom, hogy a Pálháza és Kőkapu közötti kisvasutat helyezzük újra üzembe. Itt ugyanis nem szedték fel a talpfákat, rendbe lehet hozni a pályát. Az úttörőknek kedvenc szórakozásuk szolgáltathatna az újjászülető kisvasút. A közlekedési miniszter támogató levele a birtokomban van, a MÁV Miskolci Igazgatósága is támogatja az ügyet, nem is szólva a környék termelőszövetkezeiről.

– Ha jól tudom, a parlamenti üléseken eddig kétszer kért szót.

– Így igaz. A parlamentben képviselőségem első szakaszában lehetőségem nyílt felszólalni, véleményt nyilvánítani, módosító javaslatot tenni az új sajtótörvényről. És volt alkalmam kifejezni véleményem az országgyűlés 1987-es őszi ülésén, amikor a kormány kibontakozási programját, az elfogadott két új adórendeletet szavazták meg a képviselők. Grósz Károly miniszterelnök expozéjához szótlanul hozzá. Ez esetben – ha szabad így fogalmaznom – több minőségemben szólaltam fel. A kormányprogram fő törekvéseit Borsod-Abaúj-Zemplén megyei képviselőként is, de mint választott szakszervezeti tisztségviselő, a SZOT Elnöksége Titkárságának tagjaként is támogatásra és elfogadásra alkalmasnak

tartottam. Igyekeztem azt bizonyítani felszólalásomban, hogy a kibontakozási programhoz meg kell nyerni az emberek egyetértését és cselekvő támogatását. De arról is beszéltem, hogy nyílt, kendőzetlen vitákra van szükség a közügyekben.

A lapszerkesztésből adódó feladataim és közfelfogásom szerencsésen találkoznak az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságában is. Szót emeltem például a túlzott alkoholfogyasztás, a dohányzás ellen, s a kóros szenvedélyek negatív hatását az általam szerkesztett lapban, a Népszavában apróprézre is váltottuk.

Miután nem vagyok orvos, így a szociális és egészségügyi bizottságban elsősorban szociális, morális, etikai kérdésekről mondom véleményem. Amikor megalkult a Szociális és Egészségügyi Minisztérium, garanciákat sürgettem, hogy a mamutminisztériumban ne kerüljön háttérbe a dolgozók szociális helyzetével való törődés. Felvettem azt is, hogy a tanácsok hatáskörének bővítése nem jár-e az esetlegességek erősödésének veszélyével, nem veszélyeztet-e az eddiginél is erőteljesebben a minisztérium elvi irányításának érvényesülését?

Támogattam mint képviselő és mint főszerkesztő a kormány egészségmegőrzési programjának kidolgozását, elfogadását és valóra váltását. A kormány stabilizációs programja megvalósításának, a társadalmi kibontakozás sikerének egyik feltétele a lakosság jobb munkája. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha valamennyien egészségesek, munkabírók vagyunk.

– Talál-e örömet a képviselőségben, vagy csak kötelességdat munkált önben, amikor elvállalta?

– Természetesen sok örömet ad ez a munka. A rendszeresen megtartott fogadóórák, a tanácsulés, a falugyűlések, a különböző rendezvények, a hozzá- intézett levelek, a személyes megkeresések – noha ez gonddal, munkával jár – örömet is jelentenek számomra, mert érzem, látom, hogy egy sor kérdésben segítséget tudok nyújtani a sátoraljaújhelyi és a hegyközi falvakban élőknek. Az is örömet jelent számomra, és a munkámhoz erőt ad, hogy nemcsak akkor keresnek meg választópolgáiraik, ha problémájuk van, hanem akkor is, ha együtt kell ünnepelni. Meghívtak augusztus 20-i, március 15-i szónoknak, előadója voltam 1987-ben a békehonap indításának. Részt vettem zárszámadó közgyűlésen és az azt követő közös ebéden. Emlékezetes marad számomra például a pálházi Rákóczi Tsz 1988. évi zárszámadó közgyűlése. A tsz vezetői az én elfoglaltságomhoz igazították a közgyűlés időpontját.

Örülök annak is, ha időnként felkérnek különböző előadások megtartására. Többször voltam már pártnap előadó, tartottam előadást orvosoknak, pedagógusoknak, a sütőipari vállalat dolgozóinak. Örömmel veszem azt is, hogy Budapestre járva a párt, a tanács és a gazdaságok, vállalatok vezetői, sőt olykor egyes állampolgárok is rányitják az ajtót, mondván: erre jártunk, meglátogattunk.

Egy szó mint száz: sok jó szándékú, tette kész embert ismertem meg a választókerületemben. Olyanokat, akikkel egyformán ítéljük meg az ország és a Hegyköz gondját-baját, olyanokat, akik tőlük telhetően mindent megtesznek a térség felvirágoztatásáért.

Hát ilyen ez a munka! Úgy kell ezt végezni, ahogy Váci Mihály egykori országgyűlési képviselő verssoraival megírta:

„De mondd, kiáltás, terjeszd,
dadogd
jogos igazad, igaz jogod.
Kiáltsz – s nem hallgatnak
oda?
Te nem hallgathatsz el soha!
Elhallgatnak? – Légy
hangosabb!
Nincs jogod, hogy hangot ne adj.”
Váci Mihály gondolatait nekünk, mai képviselőknek kell megvalósítanunk.
– Köszönöm az interjút.

Paulovits Ágoston

ÉRDEMES OTT DOLGOZNI?!

Bérlőpolitika a dohánygyárban

dás következményeként kedvezményezett adósávba esve, évenként a maximális 10-10%-os keresetszínvonal-növelést tudtuk végrehajtani. Így az egy dolgozóra jutó keresetszínvonal 1987. évben már 70 573 Ft-ra növekedett, jóval túlteljesítve a terveciklus első két évére tervezettet.

Az ötéves terv első évéhez viszonyítva, napjainkban az értékarányok jelentős mértékben megváltoztak a személyi jövedelemadó bevezetése, a bérrutinosítás, az inflációs átlagos ütemek tekintve. Mind az értékelésre készlet bennünk.

A kormány erre az évre átmeneti jelleggel központi bértömeg-szabályozást rendelt el a gazdálkodó jelentős részénél, így vállalatunknál is, mely 2,5%-os bértömegnövelést tesz lehetővé. Létszámcsökkentést nem tudunk eszközölni, mert feladataink végrehajtásához még több dolgozóra lenne szükségünk, tehát az ebből adódó bérfeljesztési lehetőséggel nem lehet számolni.

A vállalat megpályázta 1988. évre a bérlőtagsági

lehetőséget, melynek hat feltételéből az exportfeladat teljesítése látszik kritikussá. Az export mintegy 18 millió forint nagyságrendű realizálására nagy valószínűséggel a IV. negyedévben sor kerül, melyhez a vállalati kollektíva többletvevényessége szükséges. Ennek anyagi elismerésére 15%-os bértömegnövelés áll rendelkezésre, de csak abban az esetben, ha az export ténylegesen teljesül.

Feltételezve a bérlőtagság realizálódását, az év utolsó hónapjaiban olyan alapbéremeléseket valószínűleg meg, melyeknek áthúzódo hatással – 1989. évre – számolva, kellő ösztönzést tartalmaznak. Az alapbéremelések egyik fontos funkciója a meglévő bérfeszültségek feloldása, s a társadalmilag hasznosabb munkavégzés nagyobb anyagi megbecsülése. Az ezen felül rendelkezésünkre álló tekintélyes nagyságrendű szabadbérből az egyének és munkahelyi kollektívák konkrét feladat-végrehajtásához rendelt premizálást oldjuk meg. Így az 1988. évi bérfeljesztés, keresetszínvonal-növekedés az átlagosnál

– és a tervben megfogalmazottnál – lényegesen nagyobb lesz.

A teljes három műszakban történő üzemelés nem vonzó a munkavállalók körében. Mindaddig, amíg a kétműszakos üzemelés feltételeit nem tudjuk biztosítani, szükségszerűnek tartottuk a műszakpótlék növelésével elismerni elsősorban a nehéz éjszakai munkát. Ezért az éjszakai műszakpótlékot 80%-ra, a délutánt pedig 30%-ra emeltük 1988. szeptember 1-jétől.

A VII. ötéves terv hátralévő két évének bérszabályozása még nem ismeretes. Országosan a bérréform előkészítési folyamatban van, de biztonssággal mondható, hogy csak 1990 után teljesebb ki. Jelenlegi ismereteink szerint a következő két évben a gazdálkodó egységek csak olyan nagyságrendű bérfeljesztéseket valósíthatnak meg, amilyet a nyereséges gazdálkodásuk teherbíró képessége lehetővé tesz. Átgondolva VII. ötéves tervünk utolsó két évét, biztonssággal tervezhetjük a vállalati nyereséges növelését, s erre építve dolgozóink keresetszínvonalának további emelését.

A vállalati bérlőpolitika mindezekre épülve, a feladatokat végrehajtásait segítő, becsületet munkavégzést kívánja elismerni.

Nagy Béla

igazgató

Az anyagi ösztönzési rendszer komoly hatással van a vállalati teljesítmények alakulására. A környezeti tényezőket is figyelembe véve, a dolgozók keresetének nagyságrendje a vállalat munkaerő-megtartó, -stabilizáló képességének is egyik meghatározója. Természetesen a munkahelyi közérzet – mellyel szoros összefüggésben, kölcsönhatásban van az anyagi elismerés –, a munkatársi kapcsolatok, a szociális ellátottság, a vállalat létbiztonsága és még egyéb szempontok; mind olyan tényezők, amelyek a munkaerő-stabilitást vagy -mozgást motiválják.

A Sátoraljaújhelyi Dohánygyár a jelen időszakban összegezte a VII. ötéves terv eddig eltelt éveinek tevékenységét, s a következő két év feladatainak meghatározása, pontosítása is most van folyamatban.

– A VII. ötéves terv időszakára, tehát 1986–1990-ig évenként 5%-os keresetszínvonal-növelést határoztunk meg. Az 1986-ban induló egy dolgozó 63 488 Ft-os éves keresetszínvonalára így 1990-re 80 953 Ft-ra növekedne.

A vállalat a terveciklus első két évében a keresetszínvonal-szabályozás volt érvényes, mely a hozzáadott értékmutató alakulásától függően, tehát az eredményesség, a nyereségtömeg nagyságának arányában tett lehetővé keresetszínvonal-növelést. Az ötéves terv első két évében az eredményes gazdálko-

Miről tárgyaltak a tanács testületei

A tanács testület 1988. szeptember 21-én tartotta III. negyedévi nyilvános ülését.

A lejárt határidejű tanács határozatok végrehajtásáról szóló jelentés után a végrehajtó bizottság 1986-1988. évi tevékenységéről szóló beszámolót tárgyalta meg.

A végrehajtó bizottság számot adott a Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 1982/1985. (XI. 19.) számú határozatának végrehajtásáról, valamint arról, hogy hogyan segítette a tanács testület a tanács bizottságainak, a tanács tagoknak a munkáját, milyen eredményességgel irányította a szakigazgatási szervezetet. A tanács megállapította, hogy a végrehajtó bizottság a beszámolási időszakban törvényesen, a jogszabályi előírásoknak megfelelően működött, a szakigazgatási szervezet megfelelő irányításával biztosította a központi és ágazati célok érvényesülését, a VII. ötéves tervi célkitűzések időarányos teljesítését. E megállapításokkal egyidejűleg felhívta a végrehajtó bizottságot, hogy a tervidőszak hátralévő éveiben segítse a város fejlődését, a lakosság jobb ellátását, biztosítsa a hatósági munka törvényességét.

Dr. Sinka László városi főorvos beszámolt az egészségmegőrző társadalmi programból adódó helyi feladatok végrehajtásáról. Az egészségmegőrzés nemzeti programját az Egészségügyi Világszervezet felhívására dolgozta ki a kormányzat. A program végrehajtása nemcsak az egészségügy, hanem az egész társadalom feladata. Az országos programmal összhangban a mi programunk is széles összefogásra buzdít, segíteni kívánja az embereket egészségük megvédésében. Ezt a munkát egy főfoglalkozású, főiskolai végzettségű egészségnevelő segíti. Az egészségnevelési feladatok megvalósulását segítő akciókat a vezető halálalok csökkentésére, a halálózást döntően befolyásoló betegségek rizikó tényezőinek mérséklésére súlypontozták. A szív- és érrendszeri megbetegedések megelőzésére testsúlycsökkentő kurzusokat indítanak, fokozott figyelmet fordítanak a magas vérnyomás kezelésére, megelőzésére, szűrővizsgálatokat szerveznek a daganatos betegségek megelőzésére. A családvédelmi hónap keretében családtervezéssel, a családi élet egészségtanával, a szexualitás különböző problémáival foglalkoztak. A Családi Hétféle rendezvénysorozat sajnos a résztvevők száma nem volt kielégítő. Bal- és jobb oldali előadásokat tartottak, és foglalkoztak a munkahelyi ártalmak kérdéseivel is az Egészségügyi Napok keretében. A tanács a beszámoló elfogadása mellett utasította a városi főorvost a megelőző tevékenység további folytatására, és felkérte a társadalmi és tömegszervezeteket, valamint a felnőtt Alkoholmentes Klubot, az Alkoholmentes Ifjúsági Klubot és a Családszolgálatot, hogy támogassák és működjenek közre az egészségmegőrző program helyi végrehajtásában.

Vaskó János, a Lakásügyi Társadalmi Bizottság elnöke tájékoztatta a tanács testületet a bizottság munkájáról. A bizottság tevékenyen részt vesz a lakáskiutalási, illetve a vevőkijelölési névjegyzék összeállításában, a névjegyzéktervezetekkel szemben érkezett fellebbezések kivizsgálásában, a lakásépítéshez, lakásvásárláshoz nyújtható állami támogatások odaítélésére vonatkozó javaslatok kidolgozásában. A társadalmi bizottság munkájának is köszönhető a komplex lakásgazdálkodás megvalósítása, és nem utolsósorban az objektív lakáselosztás biztosítása. A tanács elismerte a Lakásügyi Társadalmi Bizottság eredményes munkáját, és a bizottság tagjainak e munkáért köszönetét fejezte ki.

A tanács kiegészítette a II/1985. számú - lakás- és telekgazdálkodásról szóló - tanácsrendeletét. A rendeletet az „Érdeklő Önt?” rovatunkban olvashatják.

Városvédő és -szépítő egyesület alakult

Az egyesület tömöríti mindazokat, akik készek önzetlenül tevékenykedni a város építészeti és természeti értékeinek védelmében, a település szépítésében és fejlesztésében.

Célja, hogy segítse ezen értékek megőrzését, korszerű és esztétikus fejlesztését, szépítését. Ápolja a lakóhely hagyományait, erősítse a lakosság szeretetét szülőhelyéhez, otthon adó környezetéhez.

Az egyesület aktívan részt vesz a város történelmi múltjának feltárásában, megőrzésében, fejlesztésében és közművelődési hasznosításában. Mozgósítja a város lakóit városvédő és -szépítő tervek megvalósítására, összefogja a városfejlesztő erőket, s azok törekvéseit. Kezdeményez és javaslatokat készít a város szépítésére, parkok, terek, fasorok létesítésére, emlékművek, szobrok, táblák elhelyezésére. Az országos és a helyi sajtó, valamint időszaki kiadványok felhasználásával segíti Sátoraljaújhely nemzeti értékeinek széles körű megismertetését.

Az egyesület a településvédelem, -szépítés és -fejlesztés céljaira állami szervektől, vállalatoktól, intézményektől vagy egyes állampolgároktól célkitűzéseinek érdekében, vagy pontosan meghatározott céllal átvett anyagi eszközöket, gondoskodik annak cél- szerű felhasználásáról, és arról a felajánlónak elszámol.

Az 1987. évi VI. számú - a köztisztaságról szóló - tanácsrendelet előírja, hogy a Városgazdálkodási Vállalat 1987-1989. években 1500 db új szeméttároló edényt helyezzen el a városban. A köztisztasági tanácsrendelet hatálya mind a magán, mind a jogi személyekre kiterjed, a rendelet végrehajtását, illetve a háztartási hulladék elszállítását, a szállító járművek kihasználtságát, és ezen keresztül a szolgáltatás színvonalának javítását segíti a tárolóedények kihelyezése. A tanács - városunkat körzetekre bontva - arról döntött, hogy a szeméttároló edényeket - a beszerzés függvényében - milyen sorrendben kell folyamatosan kiadni. A sorrend kialakításánál elsődleges szempont a gépek kihasználásának növelése, illetve a régi városrészek ellátásának javítása volt.

A szeméttároló edények kiosztásának sorrendjét ugyancsak az „Érdeklő Önt?” rovatban közöljük. (Az I-II-es számú körzet Széphalom, illetve Rudabányácska városrészt, ahová az edények már kihelyezést nyertek.)

A tanácsülésen a tanács tagok tájékoztatójának megvitatása után interpellációk hangzottak el, Vavrek István, dr. Varga Béla, Lakatos Tibor és Kovács István tanács tagok interpelláltak.

A végrehajtó bizottság 1988. szeptember 28-án tartotta soron következő ülését. Az ülésen a Művelődésügyi, Egészségügyi és Sport Osztály vezetője jelentést adott a város általános iskoláiban folyó művészeti nevelésről, a Zeneiskola működéséről. A végrehajtó bizottság az általános iskolákban folyó művészeti nevelést, valamint a Zeneiskola tevékenységét az oktatáspolitikai célok megvalósításához eredményesnek értékelte, megállapítva, hogy a tárgyi feltételek nem megfelelőek, és a szakemberhiány is problémát okoz. Értékelte a Petőfi Sándor Általános Iskola ének-zene tagozatos osztályai, valamint a Zeneiskola növendékeiből alakult úttörőzenekar munkáját, a rendezett hangversenyeken részt vevők, illetve az énekkarok produkcióit azzal, hogy ez a tevékenység jól illeszkedik a város művészeti életébe, és hatása túlnyúl az iskola keretein. Meltatta a Művelődési Központ tevékenységét, hiszen a művészeti szakkörökkel, képzőművészeti kiállítások szervezésével, gyermekszínházi előadásokkal, ifjúsági hangversenyek és néptáncfesztivál szervezésével sokrétű feladatrendszert biztosít az általános iskolai korosztály művészeti neveléséhez, még akkor is, ha a rendezvények kihasználtsága és hatékonysága időnként nem elégséges.

A végrehajtó bizottság utasította az osztály vezetőjét annak segítségére, hogy az iskolákban folyó művészeti nevelés súlya és hatékonysága fokozódjon, eredményesebben valósuljon meg a tanulók művészeti adottságainak kibontakoztatása, tehetséggé fejlesztése, az iskolák jobban álljenek a közművelődés nyújtotta lehetőségekkel, ugyanakkor a Művelődési Központ eredményesebben érvényesítse a pedagógiai szempontokat.

Gál Sándor, a GAMESZ igazgatója az idegenforgalmi és sportlétesítmények működéséről adott tájékoztatót. A végrehajtó bizottság felhívta a GAMESZ igazgatóját a városi uszoda és a Berecki strand rendeltetészerű üzemeltetésére, a sífelvonó szükség szerinti felújítására, a Pázsit utcai sportpályán a kislabdapálya aszfaltozási munkáinak elvégzésére.

A hatósági osztályvezető előterjesztése alapján Pribolyszki Mihályt és feleségét (Sátoraljaújhely-Széphalom, Kazinczy u. 204.), Páltán Istvánt és feleségét (Sátoraljaújhely, Batsányi u. 6.), Fehér Zsuzsannát (Sátoraljaújhely, Károlyi M. u. 2.), valamint Szerdi Gábort és feleségét (Sátoraljaújhely, Jókai u. 41.) OTP értékesítési lakás megvásárlásához állami támogatásban részesítette.

- sz -

SPORT ~ SPORT ~ SPORT

Négyszemközt

Szakál Miklóssal

- Közel 20 éven át viselte az 1-es számú labdarúgó mezt, szerzett sok örömet városunk labdarúgást szerető közönségének. Visszavonulását követően sem szakadt el a labdarúgástól, életét továbbra is alárendelte a sportnak. Idézzük fel a múltat.

- Az 1959-60. bajnoki évtől 1978-ig viseltem az 1. számú mezt. Ezt követően a felnőtt, ifjúsági és a serdülő csapat edzéseit irányítottam felújítva, mikor hol volt gond.

- Mire a legbüszkébb pályafutása alatt?
- Két éven keresztül a Borsodi Ifiválogatott kapusa voltam. De az is büszkeséggel tölt el, hogy olyan csapatban szerepelhettem, amely 6 év alatt 5 bajnokságot tudott nyerni, s az NB II-ig jutott el.

- A mai napig homály fedi az akkori csapat szét- hullását. Mit tud erről mondani?

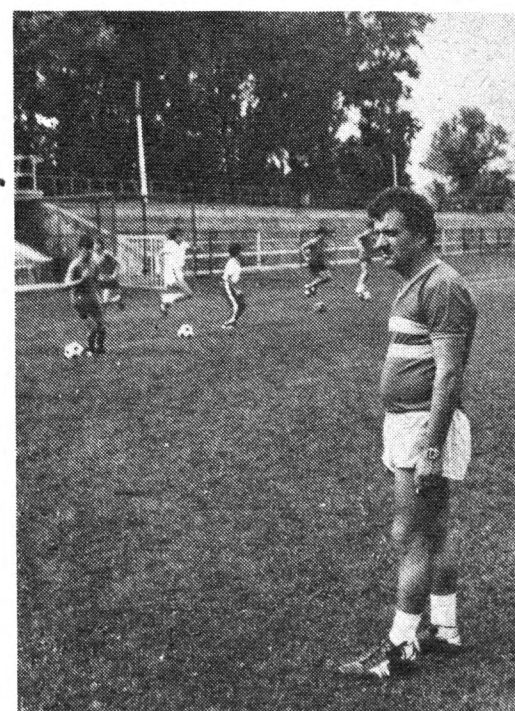
- Szerintem a fuzionálás nem jött jól, az egész város sportélete megsínylette. Megszűnt a versengés, sok jó labdarúgó fordított hátát a sportnak. Az az elképzelés, hogy a kispályás labdarúgás majd felszínre hozza a tehetségeket, nem vált be.

- Hogyan látja a mai helyzetet?

- Nem vagyok elkeseredve, látok ma is biztató jeleket, csak több türelemre van szükség. Sok tehetséges játékosunk van mind a serdülő, mind az ifjúsági csapatban. Nagyon elhibázott lépésnek tartom, hogy takarékosági okokra hivatkozva, egy évi - 1984/85-ben - az egyesület akkori vezetése szüneteltette a serdülő csapat szereplését. Ezért egy korosztály kiesett, ennek hiányát látjuk ma a csapatnál. Nagyon sajnálom, hogy éretlen játékosokat kell szerepeltetni a felnőtt és ifjúsági csapatban, mert ez gátolja a tehetség-kibontakozást.

- Mint a serdülő csapat edzője, köztudott, hogy nagyon szigorúan fogja a játékosait.

- Igen. Így marad meg a csapatnál, aki igazán szereti a labdarúgást, önfegyelmet tanul, meg tudom

alapozni a jövőjét. Igaz, hogy játék a labdarúgás, de nagyon komoly játék. Ez egyben edzői hitvallásom is.

- Egy kapus sikere vagy rossz teljesítménye meghatározza a mérkőzés kimenetelét. Biztosan volt a pályafutása alatt is ilyen. Kérem, mondja el!

- Siker: Egy Gyöngyös elleni mérkőzésen közel 40 fokkal lázzal védtem, jeges, havas pályán. Több bravúros védés után sikerült 1:0-ra megnyerni a mérkőzést.

Baki: A Vasas Izzó ellen remekül játszott a csapat. 1:0-ás vezetésnél 11-est hibáztam. Utána az Izzó ki- egyenlített, így a szencziósnak számító 2:0 helyett 1:1 lett az eredmény, ráadásul a gólnak is benne voltam.

- Köszönöm a beszélgetést!

Eredmények

Labdarúgás

Országos Serdülő Kupa:

Csapatunk sikeresen vette az első két fordulót, biztos győzelmet aratott Mád és Forró ellen. Az országos táblára kerülésért hazai környezetben az MVSC gárdáját fogadják majd.

Országos Ifjúsági Kupa:

Ifjúsági csapatunk is túljutott az első két fordulón. Forró és az MVSC csapatai ellen 11-es rúgásokkal sikerült kiharcolni a továbbjutást.

Érdeklő Önt?

A köztisztaságról szóló VI/1987. számú tanácsrendelet melléklete a szeméttároló edények kiosztásának sorrendjéről:

III-as körzet: Károlyfalva;

IV. körzet: Sátoraljaújhely; Barátság u., Hunyadi u., Munkás u., Mórca Zs. u., Budai N. A. u., Nefejeles u., Pázsit u., 700 éves tér, Csuta Károly u., Zrínyi u., Gízella u., Virág u., Sziget u., Iskola u., Zója u.;

V. körzet: Köztársaság u., Wesselényi u., Bocskai u., Dobó u., Bezerédi u., Bethlen G. u., Járóka Sándor u., Nagy Sándor József u., Mező u., Malom u., Új u., Csillag köz, Fűrőd u., Jávor u., Bihari u.,

VI. körzet: Vörös Hadsereg u., Balassi B. u., Bem u., Borsi u., Batsányi u., Csokonai u., Diana u., Áchim A. u., Eprekerti u., Kinizsi u., Thaly K. u.;

VII. körzet: Szív u., Hársfa u., Deák u., Jókai u., Erdős I. u., Krúdy Gy. u., Kazinczy u., Benczúr u.;

VIII. körzet: Rákóczi u., Somogyi u., Vasvári P. u., Dózsa Gy. u., Sallai u., Munkácsy u., Bolyai u., Révész G., 9emeletes;

IX. körzet: Ságvári E. u., Kisfaludy u., Kőlcsey u., Bajza u., Madách tér, Arany J. u., Madách u., Mikszáth K. u., Bathányi u., Lajos köz;

X. körzet: Boglyoska u., Szeder u., Hecke u., Akácok u., Sátor u., Popelyás u., Pipacs u., Török u., Köves u., Szög u., Víg u.;

XI. körzet: Kossuth L. u., Esze T. u. a piactérről végig, Pataki u., Jósika u., Kossuth tér, Szüret u., Killián u., Jelenek u., Thökölly u.;

XII. körzet: Széchenyi tér, Árpád u., Berecki u., Aradi Vértanúk útja, Dohány u., Mező u., Lenin út-MÁV-állomás, Kossuth tér, Hősök tere, Táncsics tér;

XIII. körzet: Petőfi u., Esze T. u., Mártírok útja, Vasvári P. u.;

XIV. körzet: Alsó-Zsolyomka, Felső-Zsolyomka, Hegyalja u., Lehel u., Tompa u., Bajcsy-Zs. u., Lakatos u., Báthori u.-kórház, Völgy u., Hegy u.;

XV. körzet: Stuller A. u., Kertész u., Martinovics u., Losárdi Zs. u., Boruth E. u., Honvéd u., Fecske u., Molnár B. u., Kopszka u., Harmat u.;

XVI. körzet: Ady E. u., Hámán K. u., Tokaji F. u., Fejes I. u., József A. u., Bercsényi u., Várhegy, Cserjés sor, Úttörők útja, Májuskút u.;

XVII. körzet: József A. u., Piac, Csalogány u., Har- kály u., Avar u., Partizán u., Rigó u., Töke sor, Seregély u., Pacsirta u.

Még egyszer az orvoskonferenciáról

Városunkban rendezték meg október 7-9-én a fiatal orvosok kongresszusát, melyen 32 előadás hangzott el. A csaknem 60 résztvevő az ország különböző tájairól érkezve hallgatta, vitatta meg az előadásokat. Az elnökségi tagok a szakma idősebb, jelesebb személyiségei voltak, akik saját anyagaik, tapasztalataik alapján kiegészítették az elhangzottakat. Néha egészséges vita is kialakult, hiszen az előadásban szereplő betegkekről, betegségekéről más volt a véleménye a belgyógyásznak, a radiológusnak, az érebesznek, így a vitában kikristályosodott, mennyire fontos bizonyos betegségek megítélésében az azonos szemlélet, mely a beteg javát szolgálja. A hétvégi konferenciáról véleményt mondani nem a rendezők tisztje, így álljon itt a résztvevők búcsúmondata: „Veletek, jövőre, ugyanitt, ugyanilyen színvonalú rendezéssel...”

A rendezők ezúton is köszönik mindazok segítségét, akik lehetővé tették valamilyen módon a kongresszus megtartását.

Végezetül egyetlen megjegyzés: a helyiek közül mindössze 3-4 orvos „tisztelte meg” a rendezvényt...

Gondolatok

(tallózás a Zemplén újság 1890-es számaiból)

- A házassulandó fiatalember helyzete hasonló a hajóshoz. A hajós látja a naponként elmerülő hajókat, s mégis tengerre száll. A fiatalember látja a sok szerencsétlen házasságot, s mégis megházasodik.

- A nők szíve a spanyol házakhoz hasonlít, melyeknek kevés ablakuk és sok ajtajuk van: könnyebb behatolni, mint olvasni bennük.

- Ha kedvesedtől az első csókot megkaptad, kötelez vagy, hogy a többit is követeld.

- Nincs oly bölcs ember, kit a bor meg nem bolondít.

Hírek – aktualitások

– A Kossuth Lajos Művelődési Központ programjából:

8-án 14.30 és 17.00: a nyíregyházi Móróc Zsigmond Színház előadása: Maeterlinck: Kék madár; 21-én 18.00: a Zeneiskola növendékhangversenye a pódiumteremben; 14-én 19.00: a STEP-együttes koncertje; 16-án 19.00: a filharmoniai béreltsorozat első hangversenye: Händel-, Mozart- és Schubert-műveket játszik a Miskolci Szimfonikus Zenekar. Helye a színházterem; 17-én 17.00: Pető János festőművész kiállításának megnyitása; 25-én 17.00: az Újhelyi Diákok Baráti Körének találkozója az emeleti klubhelyiségben; 29-én 11.00 és 15.00: a Filharmonia Ifjúsági bérletének első hangversenye a színházban.

– A Herman Ottó Múzeum ez évi Istvánffy Gyula gyűjtőpályázatán Csintalan Zsolt „Adalékok a Ronyva parti vízimalmok történetéhez”, és Mitró István „A sátoraljújhelyi mozi története” című tanulmányaiért oklevelet és pénzjutalmat kaptak.

– A Toldi Vasipari Kiszövetkezet új pánccsék-rentny készített Botond Favorit néven, mely a Botondnak egy továbbfejlesztett változata. Minősítése megtörtént, gyártása elkezdődött.

– A Faipari Kiszövetkezet tárgyalásokat kezdett egy izraeli tőkés vállalattal vegyesvállalat létrehozásáról. A leendő vegyesvállalat tőkés exportra székeket gyártana.

– A Zemplén Lakásépítő Szövetkezet új igazgató-ságot választott. Szeptember 15-én már második alkalommal hívták össze a küldöttgyűlést, mivel az első alkalommal a küldöttek fele sem jelent meg. Közel hasonló érdeklenség jellemezte a megismé-

telt közgyűlést is, éppen csak megvolt a határozatképesség. Sok kritika éri a lakásszövetkezet munkáját, ezért is furcsa, hogy ezen az érdeki fórumon vajon miért nem jelentek meg a küldöttek? Egyes háztömbökből egyáltalán nem volt képviselő, pedig a vezető testület újjáalakításáról kellett döntenie. Az új igazgatóság: Tóth Albert elnök-műszaki vezető, Tamás Gáborné, Gombos László, dr. Főnyedi Béla, Klubert Gábor tagok.

Eredményesebb, jó munkát kívánunk nekik!

– A Borsod Volán Vállalat a B.-A.-Z. Megyei Tanács által kiírt lakossági szolgáltatásfejlesztési pályázat révén 5 millió forint támogatásban részesült, a városunkban tervezett közel 20 millió forintos beruházás megvalósításához. 8000 óra/éves kapacitású személygépkocsi szerviz és autósótoszhozak létre, mely várhatóan 1990-től áll az autótulajdonosok rendelkezésére.

– A Miskolci MEZŐGÉP Vállalat Sátoraljújhelyi Gyáregységénél befejeződött a közel 50 millió forintos beruházással készült korszerű laprugó-gyártósor üzembe helyezése. Jelenleg folynak a tárgyalások az új technológia kapacitásokötésére, így többek között a svéd SKF cég OVAKO Leányvállalatával is. Ha a megállapodás létrejön a gyáregység bér munkát fog végezni a svédok számára.

– Október 18-án avatták fel Jókai Mór szobrát a róla elnevezett általános iskola udvarán. Az ünnepségen, – melyet az iskola tanulóinak műsora színesített, – Porkoláb Albert, a Megyei Tanács elnökhelyettese mondott avatóbeszédet. Ligeti Erika szobrászművész alkotását Légrádi Istvánné igazgató vette át társadalmi megőrzésre.

Mit vártak a borkombinátban az idei szürettől

Eredetileg hektáronként 7-7,3 tonna termést. Az eső okozta rothadás miatt várhatóan ettől kisebb mennyiséget szüretelhetnek le. A napos idő hatására beindult aszúsodás viszont javíthat a helyzeten, pénzügyileg ellensúlyozhatja a rothadás okozta kiesést. Annál inkább, mivel az elmúlt három évben jelentéktelen aszútermés volt csak. A szőlőtermés minőségileg és mennyiségileg is közepesnek mondható. A szüret befejezte után hírt adunk a számszerű eredményekről is.

***

Érdekesként közreadjuk, milyenek látták 1811-ben a szüretet Boronay Gáspár rákóczi birtokos. Abban az időben ez sikeres év volt a szüret szempontjából, bizonyítja ezt, hogy a következő két évi szüretet már szerencsétlenül jelzi ugyanez a gazda.

„Anno 1811. Szokás szerint, minthogy a Hegyaljai emberek jó és sok bort reménylenek, ha Vintze fénylik, megjegyződik, hogy Vintze fénylett egész nap kemény hideggel. De nagyobb reménységet nyújt az, hogy már 7-ma Marty az emberek nyitni kezdték a szőlőket a legszebb tavaszi idő lévén. Ezt követték a szüntelen való meleg és szép napok, úgy hogy a szőlők Sz. János napig nem tsak elvirított-

tak, de jó nagy egres volt már széltibe és 21-a July lágy szöllöt lehetett találni. Azonban a nagy záporok és jégesők sok károkat tettek Szántón, Tályán, Újhelybe a jég, itten Keresztúrba pedig a felette való nagy zápor, mely az én Kővágó szőlőmbe leginkább nem kis kárt tett, a többibe tūrhetőbb a kár. Egész szüret végéig mindig alkalmasan űdő volt a szőlőkre, nagy melegek esővel elegyítve jártak szüret előtt. A szőlő a legnagyobb tökéletességre ment. Aszú szépen és elegendő tsinálódott. Hanem a nyughatatlan emberek Újhelybe még September végén és az egész Hegyalján 20-ik Oktobr. előtt kezdték meg a szüretet félvén attól, hogy majd a sok szép űdő után sok rosz fog következni; de megbánták szélességükért, mert a késői szüret több és jobb aszút és bort adott. En 21-ik Octoberbe kezdettem meg szüretemet és 4-dik Novemberbe végeztem szerentséssen. Let mindöszve 79 hordó mustom és 105 putton aszúm és szeket . . . eképpen megtsináltam.” (It a kézirat szamadási részletek következnek; többek között fel van jegyezve, hogy 118 hordó bort szűrt, s annak értékét 29,664 Ft-ra becsüli váltoértékben; azután ezt jegyezte föl: „Ezen esztendőbeli borok, kivált a kövéren tsinált borok (ő három puttonyos aszút csinált) oly tökéletesek és különösök, hogy ki azokkal bír, kintsei bír.” (Zemplén, 1889. júl. 21.) Kovács Dénesné

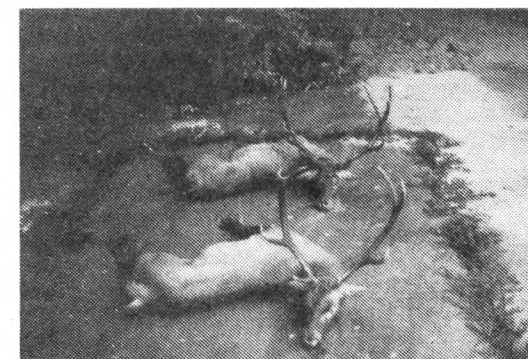
Az erdők agancskoronás királya így jelzi hollétét, hívja párbajra vetélytársait. A vetélkedés a szarvastehenekből álló három birtoklásért folyik, néha bizony életre-halálra. A külföldieket kísérő hazai vadászok már hetek óta figyelik a szarvasok nászának alakulását. Hol, milyen nagyságú szarvasbika tartózkodik, hány tehén van az egy-egy bikához tartozó „rudliban” (szarvasapathban)? Nagyon fontos a bikákról eldönteni, hogy elérték-e az agancsfejlődésük tetőpontját – ehhez 10-12 év kell legalább –, vagy még fiatal, fejlődőképes korban vannak. Ez határozza meg, hogy kilöhetők-e vagy sem.

Valamennyi trófea bemutatásra kerül az Országos Trófeabíráló Bizottságnál; ahol a korai kilövéseket elmarasztaló piros ponttal minősítik, aminek a szakmai színvonal elmarasztalása mellett negatív pénzügyi konzekvenciái is vannak.

A szarvasbika elejtése után következik a végtisztesség megadása, az úgynevezett „teríték”-készítés. Vendégeink a szépen elkészített terítéket minden oldalról lefényképezik, hisz így marad meg a nem mindennapos élmény az otthoni családtagok, barátok számára is.

Az idei szezon nagyon szép trófeákat hozott terítékre. Ebben nyilvánvalóan segített az enyhe tél is. A vendégvadászok így elégedetten távoztak, a kísérő vadászok, erdészek pedig már készülnek a következő jelentős vadászati feladatra, a novemberben kezdődő vaddisznóhajtó vadászatokra.

Lenár György erdészeti igazgató

Szarvasbögés '88

Szeptemberben megélnünk az idegenforgalom városunk környékén. Jönnek a külföldi vadászok, nagy a vonzereje csodálatos erdeinknek és a benne nászukat tartó szarvasainknak. Ez a varázserő hozza ide évről évre Guinou urat családjával a messi Bretagne-ból, Vosse urat Antwerpenből, dr. Zuber urat a bajor Mürsbachból, Bruckmayer urat és társait Linzból, Calderoni urat Rómából. A szarvasbögés az európai vadászati lehetőségek legszebb, legizgalmasabb élményét, egyben legmutatósbabb trófeáját nyújtja.

A szarvas, ez a rendkívül óvatos, rejtett életet élő nagyvad, ilyenkor hajnalban és este hangos – mély orgonahanghoz hasonló – bögésével felveri az erdők, mezők csendjét.

Képaláírások helyett: Az Újhelyi Körtkép fotóit a Kossuth Lajos Művelődési Központ fotószakkörének tagjai: Juhász István, dr. Esztergomi Zoltán, Szabadkané Magyaré Agnes és Szabadka Sándor készítik rendszeresen

Újhelyi Körtkép
a Sátoraljújhelyi Városi Tanács közéleti, gazdasági, várospolitikai tájékoztatója.
Szerkesztőség:
3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15.
Felelős szerkesztő:
CSÁKÓ GYULA
Kiadja a Borsod Megyei Lapkiadó Vállalat
3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15.
Felelős kiadó:
VERES MIHÁLY igazgató
Készült a Borsodi Nyomdában
Felelős vezető:
HORVÁTH FERENC
Megjelenik havonta
ISSN 0238-6712

Van kérdése?

Tegye fel! Válaszolunk rá. Kérdezhet telefonon, írhat levelet, vagy kérdését, javaslatát papírra vetve bedobhatja a Városi Tanács aulájában elhelyezett gyűjtőládába. Levélcím: Újhelyi Körtkép Szerkesztősége, Városi Tanács, Sátoraljújhely, Kossuth tér 5. Tel.: 21-211, telefonügyelet minden szerdán 18.30 óráig: 21-234.

Kapitány György Sátoraljújhely, Vasvári Pál u. 17. szám alatti lakos kérdése az Újhelyi Körtképhez:

– Ki lehet-e lépni a lakásszövetkezetből? Indoka: Nem képviselik az ügyet megfelelően.

Nagy Sándor, a Vasvári Pál utcában lévő tömblakások lakója a Zemplén Lakásszövetkezet tagjai nevében az alábbi kérdést teszi fel az Újhelyi Körtképhez:

A tömblakásokat a lakásszövetkezet tagjaként vásárolták meg. Az eltelt idő alatt a lakásszövetkezet munkájával nincsenek megelégedve, ezért a lakásszövetkezet tagjai tagságukról le szeretnék mondani. A költségeket a továbbiakban az OTP-be fizetnék be. Lehetséges-e a kilépés a lakásszövetkezetből?

A kérdésekre Tóth Albert szövetkezeti elnök válaszolt:

Kapitány György kérdésére:

A szövetkezeti tag kérheti tagsági viszonyának megszüntetését a szövetkezet igazgatóságától, ha annak alapos indoka van. Tagsági viszony megszüntése esetén a tulajdonos fizetési kötelezettsége továbbra is fennáll a szövetkezet felé. A szövetkezet vezetésének nincs tudomása olyan „ügyről”, mely sértené a tag és a szövetkezet érdekeit. Ennek hiányában nem is képviselheti érdemben a tag érdekeit.

Nagy Sándor kérdésére:

A feltett kérdés nem egyértelmű, mert a hivatkozott „lakásszövetkezeti tagjai” nem konkrétan körülírtak. A tagsági viszony megszüntetésének nincs jogi korlátozása, de fizetési kötelezettséggel továbbra is a szövetkezet felé tartozik a nem tag is, mivel az épület üzemeltetője a lakásszövetkezet.

A szövetkezet munkájának megítélése valóban a tagság érdeme és feladata, de annak alapvető meghatározója viszont maga a tagság.

Névtelen telefonáló kérdése az Újhelyi Körtképhez: Beindult a tanítás az iskolákban. A nevelők kérik, hogy a tanulók vigyenek be virágokat, terítőket. A parkettát az osztályban a szülők mázolják le társadalmi munkában.

Kérdés, hogy a szülőknek kötelességük-e a kértet teljesíteni? A tanácsnak nincsen pénze, hogy ezeket biztosítsa?

Válasz:

Az iskola társadalmi megsegítését a vezetés a szülői munkaközösséggel beszéli meg, a szülők önként vállalkaj. Aki nem akarja, természetesen nem köteles segíteni. Úgy véljük azonban, hogy ezek a kérések a gyermeke érdekeit is szolgálják. Sok időt töltenek az iskolában, s nem mindegy, milyen környezetben . . .

Az iskola, a tanterem díszítésében, szépítésében társadalmi munkájukkal régóta segítenek a szülők, segítségükre mindig is szükség volt. Többségük szívesen teszi. Ezáltal is otthonosabbá válik az iskola. Az ily módon megspórolt összegeket más célokra lehet fordítani, melyek szintén a gyerekek oktatását, nevelését, esetleg szórakozását szolgálják. Pl. több sporteszközt, szemléltető eszközt, esetleg tv-t, számítógépet lehet vásárolni.

Tehát kötelességről szó sincs, a segítség a szándékunk múlik.

Kedvenc állataink

A kutyák vírusos fertőző betegségeiről

A kutyák fertőző májgyulladás (Rubart-féle betegség)

A kutyák heveny lezajlású, súlyos, elesettséggel, hányással, sárgasággal és a véretek károsodásával járó bántalma.

A betegség világszerte előfordul, hazánkban először 1954-ben került megállapításra, okozója vírus, mely iránt a kutyák és rókaikon kívül a medvék is fogékonyak. A beteg állatok minden váladékukkal, így a bélsarukkal és vizeletükkel is nagy mennyiségben ürítik a kórokozót. A fertőzés közvetlenül a kutyák érintkezésével, vagy közvetetten fertőzött takarmánnyal vagy tárgyakkal történhet. A kutyák különösen 3 hónapos kortól 1 éves korig rendkívül érzékenyek a fertőző anyagra.

A szájon át felvett vírus az emésztőcső nyirokcsöveiben szaporodik el elsődlegesen, majd a véráramba tör, és az immunrendszert, a véreket, majd a májsejteket károsítja.

A kórkép egyrészt a véretek károsodása, másrészt a máj-funkció zavarára vezethető vissza.

A betegség lappangási ideje általában 2-5 nap. Túl heveny esetekben 1-2 nap alatt elhullásra vezető folyamat alakult ki. A betegség rendszerint heveny formában jelentkezik, és 3-5 napos súlyos betegség után hullik el az állat. Túl heveny esetekben 40-41 °C belső hőmérséklet mellett az állatok levertek, étvágytalanok, szomjasak és ismételtlen hányanak. A betegnek szájnyalakárhártyáján vérzések, később sárgaság jelenik meg. A bélsár és néha a vizelet is vércsíkokat tartalmaz. Tapintásra a májtájéék fájdalmas, ritkábban, az elhúzódó esetekben ödemák jelennek meg a bőr alatti kötőszövetben, és a központi idegrendszer bántalmozottságára utaló tünetek is kialakulhatnak. Szaruhártya-gyulladás, szívrághártya-gyulladás egészítheti ki a kórképet. Felévesnél fiatalabb kutyákban a betegség többnyire elhullással végződik, idősebb állatoknál jobb a gyógyulás kilátásai.

Dr. Schuster István állatorvos

Olvasói levelek

Tisztelt Szerkesztőség!

Olvastam az Újhelyi Körtkép augusztusi számában Gyarmathy László „Helytörténetünk őrzője lesz a Szárhegy” című cikkét. A cikk tartalma nagyon meghatott, főleg azért, mert történelmünk ápolását látom benne megvalósulni. Megörvendeztetett, hogy kezdünk magunkra találni. Említi a cikk, hogy a tanácsi tervekben csak az építőanyag vásárlására van pénz. Javasolom, hogy e nemes cél megvalósítására indítsunk gyűjtést. En nem tartozom a tehetősebb emberek közé, de erre a célra 1000 (Egyezer) Ft hozzájárulást felajánlok. Tudom, hogy vannak tőlem kevésbé tehetősek, de azt is, hogy vannak – nem kis számban – jóval tehetősebbek. Adjon hát mindenki amennyit tud, de adjon pártállásra, világnézetű vagy faji hovatartozásra való tekintet nélkül. Adjon mindenki, akiből nem vettünk még ki magyar népünk történelmének ápolása. Annál inkább kívánatosnak tartom, mert a cikkben megfogalmazott gondolat túlmutat Sátoraljújhelyen.

Tisztelettel:
Vajda József
Vörösmarty u. 4.

– J. K. aláírású olvasónk javasolja, indítsunk gyűjtést a 2. világháborúban elesett hősök emlékművének felállításához, hiszen a mártírhaltak halaknak nincs semmilyen emlékműve városunkban.

– A Szerkesztőség válasza Vajda Józsefnek és J. K-nak:

Köszönjük Vajda József felajánlását, mindkettőjük javaslatát. Arra nincs módunk, hogy különféle célra, még ha oly nemes is, külön gyűjtést indítsunk. A közelmúltban alakult meg városunkban a Városvédő és Széptítő Egyesület. Ennek programjába, elképzeléseibe viszont beleillenek, sőt beletartoznak az olvasóink által felvetett gondolatok. Az egyesület fogja össze az ilyen célért tenni kívánókat, így a felajánlásokat az egyesület számlájára lehet majd befizetni. A számlaszámot közölni fogjuk, az adományokról, ezek felhasználásáról folyamatosan tájékoztatni fogjuk olvasóinkat. A Szárhegyen újra felállítandó stációk egyike a 2. világháború emlékéért fogja idézni, így ha nem is külön emlékművel, de tisztelni fogunk mártírjaink emléké előtt.

*

– Köszönjük Hegyi József sárospataki olvasónk dícsérő sorait, aki a következőket írta:

„ . . . mindig alaposan elolvasom a lap cikkeit. Még hozzá örömmel, hiszen a Körtkép hónapról hónapra, számról számrá tartalmasabb, színesebb, változatosabb. Olykor ki is ollózik belőle egy-egy témát, hírányagot az Észak-Magyarorszában és a Miskolci Rádióban megjelenő, elhangzó írásmódmára. . . Újhelyt kívánom vele szolgálni.”